God Son och god Soldat eller Hjertat på rätta stället

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk av **Franz Hoffmann** (1814-1882) har digitaliserats i oktober 2007 från Oxford University av Google Books och anpassats för Projekt Runeberg i februari 2015 av Ralph E.

GOD SON OCH GOD SOLDAT

ELLER

HJEBTAT PÅ EÄTTA STÄLLET.

SAN.\ BERÄTTELSE FRÄS SJUÅRIGA KRIGET

AF

FRANZ HOFFMANN.

r-

BED FYRA PLANCHER I TOKTRYCK. Ny upplaga.

STOCKHOLM,

J. W. LÖFVING8 FÖRLAG.KÖPING, 1868.

TRTCKT HOS J. F. 8ÄFBIRG.I.

För mer än hundra år tillbaka låg i den Schle-siska bergsbygden en liten by, som vi vilja kalla Zettwitz, helst det är af föga vigt om det rätta namnet utsättes eller ej. Omkring denna utbredde sig åt alla sidor en vacker, stor och fruktbar dal, omgifven af bergiga höjder, beväxta med ek- och bokskog. Om man en sommardag besteg en af de närmaste kullarna och sände blicken ned i dalen samt öfver dess omgifningar, så öppnade sig för densamma en särdeles angenäm utsigt. Rundtomkring såg man, så långt ögat nådde, bergsträckningens löfmassor, blott här och der afbrutna af en och annan naken klippböjd, som med sin spets och sin brant nedstupande sluttning höjde sig öfver detta grönskande skogshaf, vidare de bördiga åkerfälten, der den rika säden böljade såsom ytan af en stor flärd, öfver hvilken en hastig vindflägt framsusar, så den sorlande bäcken, mot hvars lindrigt krusade yta solens strålar skimrande bröto sig, och slutligen den lugna, trefliga byn sjelf, omgifven af trädgårdar och skuggrika lundar, öfver och emellan hvilka de röda tegel-4

taken och de med halm täckta ladorna så behagligt framskymtade. Det var verkligen en så vacker anblick, att många* dervid torde hafva känt den tanken hos sig uppstiga: „Här skulle jag vilja bo, här skulle]ag hafva lust att, skiljd från verlds-bullret, bygga mig en hydda, der jag kunde i ostördt lugn tillbringa mina återstående dagar."

I midten af byn vid den fria, öppna plats, som var beskuggad af trenne väldiga, högresta lindar, låg ett af de lägsta husen; det var ej, såsom de öfriga ståtligare byggnaderna, täckt med röda tegelpannor, utan endast med halm, men det såg derföre icke mindre trefligt ut, och den utmärkta renlighet, som äfven visade sig i dess yttre, kunde ej undgå att göra ett högst fördelaktigt intryck; väl märkte man straxt, att obemedladt folk bodde derinne, men man tyckte sig tillika kunna taga för gifvet, att en glad och stilla förnöjsamhet här gick hand i hand med en snygg och anständig fattigdom. Väggarne voro utvändigt strukna med en vacker ljusgrön färg, och fönsterrutorna voro rena och klara; i den lilla, väl underhållna trädgården fägnades ögat af åtskilliga rätt vackra, välluktande blomster och under byggningens halmtak hade en mängd svalor byggt sina nästen; dock, trefligast af allt var att se

innevånarnes glada och ärliga ansigten.5

Familjen var icke talrik: den bestod endast af fadren, modren och en enda son, hvilken föräldrarne, sin store, älskade konung till ära, hade gifvit namnet Fredrik. Fader Hammer födde de sina genom sina händers arbete samt genom brakandet af ett par tunnland åker, som han fått i arf efter sina förfäder. I den lilla ladugården råmade en hullig, släthårig ko, för hvilken hvarken bete eller foder saknades, och der hördes äfven det lifliga kacklandet af ett icke så obetydligt antal höns, som ej allenast försågo familjen med ägg till husbehof, utan äfven lemnade ett öfverskott, hvilket mor Hammer försålde i närmaste stad, jemte något smör och ost, hvaraf en liten sparpenning uppkom att användas till kläder m. m., ty hvad som vidare behöfdes till födan, det erhölls genom åkrens och trädgårdens afkastning.

Den lilla familjens medlemmar hade således skäl att vara belåtna med sin lott, och de voro det ock verkligen; de tackade innerligen Gud för sitt dagliga bröd, hvarpå de ännu aldrig lidit brist. De rikas öfverflöd afundades de ej; de kände sig sjelfva tillräckligt rika genom sin förnöjsamhet och längtade för ingen del efter något bättre.

En klar och solig höstdag satt mor Hammer i sin lilla trädgård utanför byggningen och put-6

sade en hop hvitkålshufvuden, som hon ämnade till vinterförråd. Af hennes förnöjda min, hvaraf hennes redan åldrande drag för tillfället upplif-vades, kunde man märka, huru hon gladde sig öfver sin detta år särdeles lyckade skörd af grönsaker; men ännu vänligare strålade hennes ansigte, då dörren öppnades inifrån och en smärt och vacker gosse utträdde, hvilken med raska steg närmade sig henne. Det var hennes son, hennes kära Fredrik, som höll innerligt af sina föräldrar, och som, ehuru han var öfver tolf år gammal, ännu aldrig hade förorsakat dem någon sorg, hvarken genom olydnad eller andra odygder. Också var han i hög grad älskad af sina föräldrar; med hela sin själ voro de fästade vid honom, och om Gud tagit honom ifrån dem, så hade de visst sjelfve dött af sorg.

Fredrik var ovanligt stor och stark för sin ålder; ett tjockt, brunt hår föll i glänsande lockar kring hans axlar; de stora, blåa ögonen strålade af lif och rörlighet; de af sol och väder brynta kinderne glödde af bergfast helsa; hela hans gestalt, klädd i en lätt och enkel drägt af linnetyg, vittnade om raskhet och ovanlig styrka, och man tog honom gerna för ett par år äldre än han var.

„Bästa mamma, får jag nu gå?" frågade han.

^Hvarthän då, Fredrik?".7

„ Jo, Ull skogen, mamma! Har då inte pappa sagt dig...?"

„Inte ett ord! Hvad skall du då göra i skogen nu igen? Skall du inte gå i skolan?"

„Icke i dag, mamma, och derföre skulle jag gerna vilja till skogs för att fånga det der gräf-Bvinet, som jag uppspårat."

„Har du spårat upp ett gräfsvin?" sade gumman skrattande. „Nå, kan man se! Det är väl derföre du så- ofta sprungit till skogen de sednare dagarna och kommit så sent hem? Yet då pappa af det der?"

„Ja, mamma, för honom har jag talat om det, men för dig ville jag ej tala om det, förrän jag var riktigt säker på min sak; jag kunde nog tro att det skulle fägna dig. Tänk, om jag i middag kommer tillbaka med en sådan der stek åt dig! Då blir du väl glad!"

„Nå ja, ledsen lär jag väl inte bli, kan jag tro", svarade modren skrattande. „Jag satt just nyss och funderade på, huru vi skulle få oss någon olja att bränna under de långa vinterqväl-larna; derföre skulle gräfsvinet med sitt späck komma mig rätt väl till pass. Han är väl hullig, kan. jag tro? ... Eller kanske har du alls inte sett honom ännu?"

. .. „Inte Bett hoaom, niamjna? Jo, det vore8

vackert! Huru skulle jag då kunna stå här och tala så säkert derom? En fet och duktig huggare är det, hvars make man sällan ser; det kan du lita på."

„ Skönt, skönt! Men huru har du då uppspårat honom?"

„Jo, det skall du straxt få höra. För åtta dagar sedan gick jag ut i skogen, såsom du vet, för att samla vinterfoder åt vår ko; det var just på Lördagseftermiddagen, som du väl minnes. När jag hade slagit och lagt ihop en duktig volm, var jag litet trött och lade mig under en stor ek, nedanför hvilken mossan växer så lång och så mjuk, att man kan hvila derpå som på den bästa säng. Der låg jag nu och lyssnade på en bofink, som sjöng så vackert i en björk ett litet stycke från mig, men huru jag lyssnade och hvilade, så måste jag hafva slumrat af, ty när jag kom till medvetande igen, då var månan uppe och tittade helt klart på mig mellan löfven.| Det såg så herrligt och underbart ut, vet du mamma, att jag ej kunde låta bli att ligga stilla en stund till och betrakta den sköna månan emellan trädens grenar. Men plötsligt erinrade jag mig, att det var hög tid att vända om hem, och jag ämnade just stiga upp, då jag fick. höra ett prasslande tätt bredvid mig, såsom när en hjort eller9

ett rådjur tränger sig (ram mellan buskarna, der? före blef jag liggande belt stilla ännu en liten stund och var rätt nyfiken att veta, hvad det kunde vara för ett djur. Det dröjde ej länge, förrän prasslandet kom allt närmare, och plötsligt fick jag se, på knappt tio stegs afstånd från mig, ett stort gräfsvin, som bökade i jorden efter rötter. Det var rätt väl, att ban var hungrig, annars skulle nog den sluge besten genast hafva vädrat upp min närvaro. Jag rörde ingen led, men då han kommit mig helt nära, grep jag sakta efter min skära för att gifva honom ett duktigt slag öfver nosen; ty om man träffar honom der, så är det genast slut med honom. Men tänk dig nu, mamma, huru förargad jag blef, ty just som jag lyftade upp armen och skulle slå till, lyftade gunstig herrn upp hufvudet och fick se mig ligga der på ett par stegs afstånd från honom. Nu skulle du sett, huru ban spratt till af förskräckelse; så förtretad jag var, måste jag ändå skratta åt den lustiga kurren! Han pep till som en liten gris och gjorde en sats på minst fem steg åt sidan. Jag upp som en blixt och satte efter honom, men jag fifck lång näsa! ... ty fastän sådana der bestar annars äro så tröga och senfärdiga, försvann han nu som en pil mellan buskarna, och jag kunde omöjligt återfinna10

hans spår. »Lika godt", tänkte jag, „vi träffas väl en gång till." Och dermed lagade jag mig hem, och omtalade morgonen derpå för far min hvad som händt mig."

„Det der gräfsvinet bör du fånga", menade pappa. „Men nämn ingenting derom åt mor din, förr än du är säker, att den besten icke kan undkomma dig. Sök nu först upp hans bo, som ej kan vara långt ifrån platsen, der du såg honom, och gräf dig sedan fram ända dit."

^Alldeles som far sade, så hade jag också redan för mig sjelf tänkt ut det, ty det blir ju ej första gången jag fångat ett gräfsvin. På eftermiddagen begaf jag mig åter ditut för att spåra upp honom, men det ville ej lyckas; väl kunde jag se spåret bredvid eken och följa det fram till ett törnigt busksnår, men det försvann bland en hop affallna, löst liggande löf. „Jaså", tänkte jag, „här måste jag passa på en natt till!" — Jag gick hem, underrättade far min om förhållandet, stoppade min aftonvardssmörgås i fickan och lunkade åter till skogs. Tätt utmed törnbuskarna står en stor och vacker bok med riktigt tjockt oclf lummigt löfverk. Jag klättrade upp, tillagade på de nedersta grenarna en rätt beqväm plats åt mig och förtärde der i all mak» lighet min smörgås med ost på. Snart derefter11

inörknade det, men månan gick upp, och det blef en ovanligt klar och vacker natt, ja nästan vackrare än ljusa dagen, och jag hade alls icke ledsamt deruppe i mitt ensliga näste. Visst var det litet hemskt emellanåt att höra nattugglornas tätt upprepade: „klähvitt! klähvitt!" och uf-varnas stygga: „uhu! uhu!" — men jag var ej rädd ändå, ty vår skolmästare har sagt oss, att det här i landet icke finnes några farliga vilddjur och inte några spöken; och för resten så är ju Gud vårt säkra beskydd i alla faror. Och när man inte fruktar för någonting, så kan man riktigt glädja och förundra sig öfver allt det sköna och herrliga, som om natten ses och höres i skogen, der allting är så stilla och högtidligt. Men nog derom; gräfsvinet fick jag ganska riktigt se, och passade på så noga, att jag utan möda upptäckte boet. Och nu, mamma, ämnar jag mig dit för att knipa den besten; det ftr hög tid, om jag skall hinna vara tillbaka till middagen. Jag får väl gå, mamma lilla?"

Han tog redan ett steg för att aflägsna sig, men modren sade: „Nej, Fredrik, blif du hellre hemma; jag blir bara ängslig, när jag tänker på att du ämnar gifva dig i strid med ett så vådligt djur."

1 Med häpnad såg Fredrik på modren, och12

det glada leendet försvann i ögonblicket från hans friska, röda läppar. Ännu tviflande sade han: „Du skämtar väl, kan jag tro?"

„Nej, nej, kära gosse! Det är mitt allvar", svarade hon. „Vill far din följa med, då har jag ingenting deremot, men du ensam är verkligen ännu för svag mot ett djur, som ger så svåra bett."

„Men, kära mamma, jag har ju fångat flera gräfsvin förut!"

„Ja, men icke så stora! Slå nu det der ur hågen, och kom och hjelp mig att putsa kålen."

Fastän man kunde se på gossen, huru smärtsamt det var för honom att uppgifva denna fångst, som han så ifrigt efterlängtade, så dröjde han knappast ett ögonblick att lyda modrens tillsägelse. Raskt skyndade ban in i köket och kom straxt tillbaka med en passande knif.

„Men kostar det då ej på dig, att jag hindrar dig från jagten?" frågade modren, under det Fredrik tigande grep efter ett kålhufvud och började kringskäraf det.

„Jo visst, kära mamma", svarade gossen undergifvet, „men det får inte hjelpa, när du inte tycker om det, så...."

„Nej, nej, min snälla gosse, jag ville bara pröfva din lydnad, och jag ser med glädje, att du förträffligt bestått profvet Den, som villigt13

iippoffrar sitt nöje för sina föräldrars önskningar, den är en god son. Spring nn till skogs, min kära Fritz, men gör mig till viljes och tag Ca-stor med dig."

„Ack, mamma, så snäll du är!" jublade > Fredrik, i det han hoppade af glädje.

Genast sprang han till hundkojan och löste Castor, kastade en spade på axeln, tog vänligt afsked af modren, och med en jernskodd påk i handen vandrade han hurtigt af till skogen. Gumman såg efter honom med tårfuktad, kärleksfull blick, lyftade derpå sina ögon mot det klara himlahvalfvet och sade sakta, men med innerlig känsla: „Jag tackar dig, min Gud, att du låter mig upplefva glädje af min son! Sannerligen, ett godt och lydigt barn är föräldrarnas största sällhet!"

II.

Med lätta och raska steg skyndade Fredrik öfver fältet och besteg den första skogbeväxta höjden; der var det som gräfsvinet hade sitt bo. Dën herrliga morgonen uppfyllde gossens hjertaH

med fröjd, som då och då gaf sig luft i ett högt utrop. Castor hoppade muntert framför honom, och hans lifliga skällande, de lustiga krumsprång han gjorde, allt visade tydligen, att också han var högst belåten med denna morgonpromenad i det gröna. Men så snart Fredrik uppnått skogsbrynet, ropade han hunden till sig, ålade honom både med ord och tecken att hålla sig tyst vid hans sida, och smög sig sedan, så sakta det lät sig göra för de på marken liggande lofven, allt närmare det ifrågavarande stället. Den förstår diga Castor förhöll sig helt stilla, som om han visste hvarom frågan var, och vädrade litet emellan med nosen utefter marken.

Nu voro de framme vid boet; det låg i främre delen af skogen på bergsluttningen, i närheten af en gammal, knölig och halfmurken ek. Fredrik kastade spaden och käppen på marken, bar ihop en hög med stenar och begynte uppsöka öppningarne till de särskilda gångar, som ledde från det kloka djurets näste upp till jordytan. Härvid lemnade honom Castor en särdeles god hjelp. Hunden förstod straxt hvad som var på färde, och hans skarpa väderkorn hjelpte honom att snart upptäcka gräfsvinets alla vägar till flykt; ingångarne dertill, hvilka voro sju till antalet, blefvo tilltäppta med de samlade stenarna, och15

Fritz gjorde nu försök att med hunden drifva ut gräfsvinet, som förhöll sig helt orörligt i sitt bo.

Castor gaf till ett häftigt skall och rusade med gnistrande ögon mot hufvudingången. Med framtassarna krafsade han några tag i jorden för att vidga öppningen och försvann derpå med största hastighet i det mörka hålet. Raskt grep nu Fritz till sin knölpåk och ställde sig lurande vid ingången, i hopp att gräfsvinet skulle gifva vika för

hundens anfall och taga till flykten. „Med samma jag får se en skymt af honom", tänkte han, „så är det också slut med honom!" Minut efter minut förflöt, utan att någonting visade sig; men plötsligt blef det lif inne i boet; Castor skällde ursinnigt, och deremellan hördes djurets pipande grymtning och det brummande eller trummande ljud, som gräfsvinen gifva ifrån sig, då de retas till högsta vrede. Fritz lyssnade med återhållen andedrägt, hans kinder rodnade af orolig väntan, och ban böjde sig ned för att höra bättre. Larmet t det inre fortfor; men nu gaf Castor ett hastigt tjut och störtade i nästa ögonblick ut ur hålan. Hans öra blödde och hängde till hälften afslitet, han ruskade på sig, tog sig med tassen om det blodiga hufvudet och tjöt ytterligare ett par gånger; men derpå greps han ånyo af den häftigaste stridslust, och16

störtade åter in i hålan, utan att gifva akt på Fredriks rop, hvilken ville hålla honom tillbaka. Straxt derpå hördes åter ur djupet stridens buller, men ännu häftigare och ihärdigare än förut.

Fredrik blef ängslig, men icke för sin del, utan för sin trogna, alltför modiga hund; flera gånger ropade han genom öppningen till honom att komma ut, men han torde väl i sin ifver ej hafva hört det; ty kampen fortfor derinne.

Nu blef det med ens alldeles tyst, och med förskräckelse trodde Fritz, att Castor stupat i striden; men så var det ej. Efter ett par ögonblick hördes i gången ett fnysande och prasslande, och si — i ett nu störtade gräfsvinet, fullt af blod, ut genom öppningen, slog omkull gossen, som var alldeles Oberedd på en sådan stöt, bet honom ett svårt sår i venstra armen och flydde med hast mot skogens bryn. Men dess flykt blef ej lång, ty Castor, som följde tätt efter, hade snart hunnit upp besten, föll öfver honom under ursinnigt skällande, kastade honom till marken och sänkte sina skarpa tänder djupt i den nu besegrades strupe.

Gräfsvinet, som häftigt vrängde sig hit och dit och ansträngde sig till det yttersta för att värja sig, förmådde dock ej lösgöra sig från den sega, hårdnackade fienden ; förgäfves nappade han17

efter honom och brottades med honom. I fullt raseri tumlade de begge djuren om hvarandra, under utstötande af halfqväfda, ursinniga läten; än låg hunden, än svinet ofvanpå. Väl fick sig den förre några djupa skråmor af rådjurets hvassa klor, men den okufliga kämpen lät sig det ej bekomma; han släppte ändå ej den andras strupe, utan klämde till den allt värre. Det var verkligen en kamp på lif och död.

Medan den förtviflade striden sålunda pågick med yttersta förbittring å ömse sidor, hade Fredrik rest sig upp från marken, och utan att fråga efter det djupa bett han fått eller ens söka hämma det rinnande blodet, fattade han sin påk och ilade med vindens snabbhet åt det håll, dit han sett hunden försvinna. „Min stackars Ca-stor", tänkte han, „håll dig tappert blott ännu en handvändning, så skall du nog få hjelp!"

Det dröjde ej heller länge, förrän Fredrik hade uppnått de stridande. Han iakttog ett lämpligt ögonblick och slog gräflingen öfver trynet med sin tnnga knölpåk. Efter blott ètt par, tre rapp var det redan förbi med besten. Nu hoppade Castor gladt skällande omkring, slickade öina sår, gaf då och då ifrån sig ett häftigt tjut, och i sitt ännu ej fullt tillfredsställda hat fattade han den1 dödade fienden ännu en gång vid strupen

God Son o. god Saldal. 218

och skakade om honom duktigt. Slutligen lade han sig flämtande ned vid Fredriks fötter, hvilken vänligt smekte och berömde honom för hans visade tapperhet.

Men nu begynte gossens arm häftigt värka, och då han såg, att blodet i täta droppar flöt nër ur armen, aftog han tröjan, framtog sin näsduk ur fickan och förband sig så godt han kunde, i det han hjelpte sig med tänderna för att knyta till; derefter drog han åter på sig tröjan, utan att låta höra ett enda ljud af smärta eller klagan. Långt mer än på sitt sår, tänkte han på modrens glädje vid hans hemkomst med det ståtliga jagtbytet.

„Men, kära Castor", sade han tvärt, i det han med något brydd uppsyn vände sig till sin trogna hund, „huru skola vi nu bära oss åt för att få hem gräfsvinet ? Den gynnaren är så tung, att jag med min sjuka arm lärer få svårt att bära honom."

Han bjöd till att lyfta upp bördan på axeln, men efter fåfänga försök måste han, flåsande af ansträngning och

smärta, afstå derifrån. „Det går inte, min kära Castor!" sade han med en sorgsen blick på det feta gräfsvinet; „vi lära visst få lof att skaffa hjelp."

»Åh, den hjelpen är redan här!" sade icke19

Castor, utan — den djupa rösten från en man, som nu framträdde från en tjock ek, bakom hvilken han redan stått en stund och derifrån han obemärkt åskådat hvad gossen och hunden haft för sig.

Med förvåning blickade Fredrik på mannen, som nu tvärt stod framför honom, likasom fallen från skyarna. Han var redan till åren; stora, gråa mustascher, som yfvigt beskuggade hans mun, gåfvo honom ett barskt utseende, som likväl mycket förmildrades genom den vänliga blicken från hans stora, blåa ögon. Han var klädd i Preussisk grenadieruniform och på hans bröst blänkte en tapperhetsmedalj i guld. Yapen bar han ej, och då Fredrik betraktade honom från topp till tå, såg ban med hjertligt deltagande, att den gamle soldaten gick på träben.

„Nå, min gosse, du måtte väl ej vara rädd för mig heller?" fortfor leende den gamle krigaren. „Du ser på mig med så stora ögon, som om du i alla dina dagar ej skulle hafva sett en soldat. Kom närmare, min son! Den som bistår en kamrat så troget i nöden, som du gjort det med dill Gastor, den finner också i mig en trogen kamrat. Gif mig din hand!"

Han räckte dervid handen åt den förvånade gossen, som nu utan skygghet fattade och hjertligt skakade den. „Men huru har ni kommit20

upp?" frågade han. „Jag har ju hvarken sett eller hört] er, derföre blef jag litet häpen, när ni, så der plötsligt stod framför mig."

„Det tror jag rasande väl", svarade invaliden skrattande; „du var ju så ifrigt sysselsatt med gräfsvinet och sedan med hunden samt slutligen med din blödande arm, att du inte hade sinne för någonting annat. Jag såg nog, må du tro, buru du kom din hund till hjelp och huru du så raskt gjorde ända med besten der. Det (Jer behagade mig, och jag fattade vänskap för dig, när jag såg, att du först tänkte på hunden och sedan på dig sjelf. Du är en bra gosse, du, och derföre vill jag också bära hem bytet åt dig."

„Ack, så väl det var!" utropade Fredrik helt förnöjd, „hvad min mor skall blifva glad! Men bara inte vår by ligger alltför långt ur vägen för er?"

„Huru heter din by, min gosse?"

»Zettwitz heter den, och om ni bara går ett par steg längre ut åt skogskanten, så kan ni se hvar den ligger der nere i dalen."

"Zettwitz, säger du? Således är du hemma i Zettwitz, gosse! Nå, det gläder mig innerligen, ty just dit ämnade jag mig, fastän jag råkade gå litet vilse här på skogsstigarna, som nu> ej förefalla mig så bekanta, som i min ungdom.21

Der ligger således den lilla trefliga byn! Om du visste, huru mitt gamla hjerta klappar, när jag återser den efter så många år! Der ser jag det höga, mossbelupna kyrkotornet! — och der, byfogdens hus! — och der de stora, präktiga lindarne, i hvilkas skugga jag så ofta lekte såsom gosse! Jag kan ej se allt detta, utan att mina ögon vattnas af tårar! Det är dock en underlig sak med den der hembygden! Om man aldrig så länge varit borta derifrån, så längtar hjertat ändå tillbaka till den jordfläck, der man erfarit lifvets första fröjder och smärtor! Yar mig hel-sad, du stilla, vänliga by! Din åsyn Vederqvicker så innerligen mitt hjerta!"

Den gamle invaliden tystnade; han aftog sih hatt, höll den i sina sammanknäppta händer och lyftade sina ögon mot himlen. En tyst tacksägelsebön uppsände han till Gud; hans läppar darrade; en tår, och ännu en, tillrade ned på hans yfviga mustascher. Derefter beherrskade han sin rörelse, betäckte åter sitt gråa hufvud, och tätt intill sin sida drog han Fredrik, som i stilla atr-dakt stöd ett par steg ifrån honom.

' „Mih snälla gosse", sade han, „dtt vet ännu ej hvad det Vill säga, att efter många år återse hembygden. Se, mitt gamla hjerta, som aldrig bäfvade, då jag stod i det värsta kulregnet, då22

kanonernas dån dundrade fram öfver slagfältet och när mina kamrater och vänner störtade död» eller sårade ned omkring mig, detta samma hjerta klappar och bäfvar nu af fröjdefull vemod, när mitt öga återser hemmet. Titta dit bort; det der lilla huset bredvid lindarna, med trädgården framför och med de 'gröna rankoma, som skjuta upp ända under taket, det är min fädernebonìng, der föddes jag, der njöt jag den första glädjen, der erfor jag ock de första, lätt öfvergående sorgerna! Underbart, underbart! Huru mitt hjerta uppröres vid dessa minnen och denna syn!"

Med en sällsam sinnesrörelse afhörde Fredrik den gamle soldatens ord. „Och det der lilla huset är verkligen ert fädernehem?" frågade han. „Ja, min kära gosse, så är det!" „Men det är ju också mitt!" utropade gosses, och hans kinder glödde, hans ögon glänste

och hans hjerta klappade häftigt. „Är ni____

,&r du således____"

„Pojke, huru beter din far?" ropade den gamle, i det han utsträckte armarna mot gossen. ^Fredrik Hammer heter han, så väl som jagi" „Blixt och dunder!" skrek soldaten, utom jig af glädje, och tryckte gossen hårdt mot sitt Jwröst — »så är du ju min systerson, du präktiga pojke!., -. och jag, jag är dia morbror Conrad!*23

t

„Morbror Conrad!" uübräst nil också Fredrik i fullt jubel och tryckte kyss på kyss på dön gamla knektens skäggiga mun. „Ack, min Gud! min Gud! Hvad mamma skall blifva obeskrifligt glad, när vi komma hem! — Morbror, jag ^r alldeles yr i hufvudet af glädje! Kom nu, kom straxt utför kullen! Ack, ack! En sådan fröjd det skall bli der hemma!"

Med brådskande ifver fattade Fredrik sin morbror under armen och ämnade begifva sig af, utan att tänka på sitt byte. Men onkel Conrad höll honom tillbaka och tillropade honom med Sin basstämma ett dundrande "halt!"

„Sakta, min gosse", fortfor han leende, „jag ined mitt gamla träben kan inte raska på så fort som du med dina unga, friska ben. Och -för öfrigt skola vi väl inte låta ditt präktiga jagtbyte ligga qvar här och ruttna i skogen.' Nej, höger-om-vänder-er! Marsch!"

Fredrik måste nu dämpa 6in otålighet; han Återvände till stridsplatsen, från hvilken de aflägsnat sig några steg, och hjelpte nu morbrodren att lyfta upp det tunga gräfsvinet på axeln. Derpå bar det af utför bergsluttningen så fort sig göra lät för invalidens träben, och inom en half timma både de uppnått byn. För den första menniska, som här aiötte dem, ville Fredrik omtala den24

glada nyheten om morbror Conrads återkomst, men denne lade handen på hans mun och sade: „Nej, min gosse, låt bli det der! Jag vill njuta öfverraskningen glädje, så mycket mer, som jag under hela långa vägen från Berlin har i tankarna utmålat den för mig; och börjar du nu genast utskrika min ankomst, så får mor din veta af den innan vi sjelfva hinna fram. Derföre kan du gerna tiga, du min kära gräfsvinsjägare!... och folket i byn får tids nog veta hvad det är för en, som med sitt träben linkar vid din sida."

Fredrik lydde och teg, men i sin otålighet tog han ut stegen ännu raskare än förut Mor-hrodren måste lunka på allt livad han förmådde för att ej bli efter, ty också han var ifrig att snart träffa sin älskade syster och sin hederliga svåger.

Nu voro de framme vid det lilla huset bredvid de vackra lindarna. Sedan den gamle soldaten afkastat sin tunga börda, måste han stadna ett par ögonblick för att hemta andan efter den häftiga marschen samt aftorka svetten, som i stora perlor droppade utför hans panna; hvarefter haft utan tvekan steg på vidare. Fredrik stormade förut, ryckte häftigt upp kammardörren och ropade jublande: „ Mamma, se hit bara! Se på, hvad jag medförer för en fångst fråja skogen l?

Den gamle soldaten stod i den öppna dörren,25

och i h|tns mustascher sågs åter en ryckning och darrning ,af djup rörelse, hvilken också gladt strålade ur hans

ögon.

„Greta!----Min syster!^ ropade han med

bruten röst. „Så ser jag dig då ändtligen åteT, och ser dig frisk och sund!"

„Broder Conrad!____ Du här!" utropade

gumman med högljudd glädje, och i nästa ögonblick låg hon i brödrens famn, och återseendets sälla fröjd aflockade deras ögon de ljufvaste tårar. Fader Hammer och Fredrik stodo ännu stilla bredvid dem, för att icke störa den första hänryckningen, men äfven de blefvo smittade deraf, så att de ej kunde afhålla sig från att gråta. Slutligen trädde gubben Hammer fram mot svågern, kysste honom, skakade hans hand och sade med glad rörelse: „ Tusen gånger välkommen j ditt barndomshem! Herren välsigne din ingång, såsom Han välsignat din utgång! Men nu får du aldrig mer lemna oss!"

^Nej, min bror! Aldrig mer!" utropade den gamle knekten med hjertlighet, i det han /kraftigt tryckte ; svågerns händer. „Jag har blifvit gammal oeh grå; med mitt träben kommer jag hädanefter ej' långt, och min store Konungs nåd haar tilldelat mig en pension, hvaraf jag kan hafva mitt uppehälle så länge jag lefver, utan att behöfva ögga eder till last. Jag medförer till eder26

»ett hjerta fullt af kärlek, och om ni också, mottager mig med kärlek, så vilja vi med Guds hjelp icke mer skiljas åt här i verlden!"

Underrättelsen om pensionen mottogs med mycken fägnad; men framför allt gladde sig Fredrik högligen deråt, ty den gamla, hyggliga mot»-brodren hade redan tillvunnit sig hela hans hjerta; han söijde ifrigt för gubbens beqvämlighet; den stora, med läder beklädda farfarsstolen makade han fram åt honom, tog vara på hans hatt och käpp, och gaf sig ingen ro, förrän han såg den -gamle invaliden i all maklighet hvila ut i midten af de sina efter don långa, besvärliga marschen till hemorten.

III.

Sedan morbrodren nu formligen blifVit en medlem af familjen, begyntes ett alldeles nytt lif 4ör vår Fredrik. Den gamle Conrad, som redan i sin kraftfullaste ungdomstid hade lemnat sin födelseort, visste att berätta åtskilligt intressant från sina soldatår, och Fredrik lånade ett uppmärksamt öra till hans skildringar och till berättelsen om hans mångfaldigt vexlande öden. Onkeln hade kämpat med österrikarna mot Tur-27

karna, hade. sedan efter Ärofullt afsked trädt i Preussisk tjenst, och hade med samma tapperhet under den hjeltemodiga Fredrik deltagit både i det första och andra Schlesiska kriget. De beskrifningar han gjorde öfver soldatlifvet upptände 4en lifliga gossens mod. Han längtade att träda under sin konungs fanor, att kämpa för honom -och för fäderneslandet, att i blodiga strider förvärfva ära och rykte och att upplefva samma öden och äfventyr som den tappre morbrodren. Hans kinder glödde, då morbrodren med kraftiga ord målade stridstumultet, hans ögon lyste, då Conrad beskref, huru hans regemente än bestormat ett batteri, än kastat ett flendtligt regemente öfverända och jagat det på flykten, och då utropade gossen: „ Också jag måste blifva soldat! Ja, kära pappa, goda mamma, jag har ingen ro, förrän jag får utbyta min simpla tröja mot den ärofalla soldatrocken och med vapen i handen utföra sådana bragder som morbror!"

Fadren smålog vid dylika utbrott af Fredriks lifliga känslor och svarade: „Ännu är ingen tid förliden, min gosse! Du är ännu alltför ung och Jslen, och det dröjer allt några år, innan du kan handtera det tunga geväret."

. Modren skakade på hufvudet och sade: „Fre-drik, skulle du verkligen kunna hafva hjerta tiU•28

att öfvergifva den mor, som älskar dig så innerligt? Du är ju mitt enda barn, och om en kula träffade dig; så skulle jag dö af sorg!"

Sådana ord utsläckte, åtminstone för tillfället, den brinnande krigslusten i Fredriks hjerta, och han smekte ömt den älskade modren, i det han sade: „Nej, mamma, jag skall aldrig öfvergifva dig, eftersom jag finner, att det skulle kosta dig bekymmer och tårar."

Vid sådana försäkringar smålog gumman förnöjdt och tryckte till och med en kyss på gossens ännu glödande panna. Den gamle onkeln log också, och ehuru han ej yttrade ett ord, tänkte han dock vid sig sjelf: „Låt bara den tiden komma, då pojken blifvit en fullväxt och kraftig yngling! Då skola hvarken far eller mor kunna hålla honom tillbaka, när krigstrumpeten skallar. Fredrik passar icke för det stilla landtlifvet; lian är för mycket god dertill. Låt det bara blifva krig en gång till, så blifver han antfngen ihjäl-skjuten och dör ärofullt för kung och fosterland, eller ock — hvilket jag hellre skulle se — avancerar gossen tiH general, det säger mig hans ögà, lir hvilket ju krigslusten frambryter i lifliga flammor, så snart jag berättar honom öiri en drabbning." f 1 1 Så tänkte den gamlé Conrad, men var dock Mbk nög att behålla sina tankar för sig sjelf,29

för att bespara den ömma modren allt bekymmer i förtid. Men när qvällen kom, då begyntes åter-de krigiska berättelserna, och åter klappade häftigt Fredriks unga, bragdlystna hjerta under linnetröjan; åter strålade hans öga af hänryckning, och hemligt hviskade han onkeln i örat: „Soldat blifver jag .ändå, kära morbror!" Då log dea gamle knekten och klippte illmarigt med ögonen, strök förnöjdt med begge händerna sina långa mustascher och svarade oförmärkt: „Tålainod, min Fritz! Det går nog, när tider blir!"

En dag frampå vintern kom Fredrik häftigt inspringande till invaliden, som satt makligt i sin ländstol och rökte sin pipa. ^Morbror", sade han,-^jag och de andra gossarne hafva derute gjort upp en fästning af snö, och nu gäller det att taga in den. Det måste du se på!"

„Ja visst, det gör jag med nöje", sade den gamle fryntligt och blossade i förnöjelsen stora rökmoln omkring sig; „men huru har ni då ställt till det der?"

„Det var väl ingen konst, morbror!" ropade; Fredrik. „Du har ju mer än en gång berättat mig, huru det ser ut i en fästning och huru den är beskaffad, och derefter föreskref jag de andra1 gossarna, huru det skulle gå till. Vi hafva gjort vallar och., 1 öpgrafvar, røh;;i brist på skjutning-30

med kanoner och gevär hafva vi lagat till dugtiga högar med snöbollar, med hvilka vi ämna bombardera. Adolf Werder är fästningskommendant och jag är general för de öfriga, som skola eröfra fästningen. Kom med nu, morbror, så skall du få se, att jag vinner, och Adolf måste fly!"

„Ja, det måste jag då se", sade Conrad leende, i det han knackade ur pipan och stoppade den p& nytt; „för mig till stället, och låt mig framför allt taga fästningen i ögnasigte; jag är rätt nyfiken att se, huru du har utfört dess byggnad."

Pipan påtändes, mössan sattes på, och det bar af utåt byn. Straxt derutanför låg en liten kulle, som Fredrik hade begagnat till plats för fästningen. I den djupa snön rundtomkring hade en graf blifvit dragen, bakom hvilken en bred, stjernformig snövall höjde sig, med bröstvärn och skottgluggar, hvilka redan voro besatta af fästningens försvarare, öfverallt lågo stora högar af välfbrmade, runda snöbollar, och den till stormning bestämda skaran väntade blott på sin anförares återkomst för att genast börja striden.

Den gamle Conrad klättrade; oaktadt det föll sig svårt med hans träben, genom löpgrafven, besteg vallén, profvade med kännareblick fästningsverken, och log helt förnöjdt, då han der-vid fann så godt som ingenting att anmärka.31

„Du är mig en riktig tusenkonstnär, Fritz!" sade ban till systersonen, som gick vid hans sida. „Både vallar och graf äro goda, och om pojkarne derinne stå på sig tappert, så tager du inte fästningen."

-Åh strunt, morbror!" ropade Fredrik ifrigt, „ut måste de, om de ock försvarade sig aldrig så! Låt mig blott få hållas!"

„Nå ja, så sätt i gång då!" sade gubben; „jag längtar just att se, huru affären slutas." ,

Conrad och Fredrik lemnade åter fästningen. Onkeln lutade sig emot ett träd i grannskapet för att beqvämt kunna åse striden, och gossen samlade sina kämpar omkring sig. En rask pojke, vid namn Hans, med mörkt hår och mörka ögon, utnämnde han till löjtnant och vailde ut en liten skara, som ställdes under dennes särskilda befäl, hvarpå han med låg röst gaf honom några hemliga förhållningsordres. „Glöm inte, Hans", tillade han, „så snart

jag ropar: Löjtnant Hans! ßypk fram! Så gör du som jag sagt; intilldeas-håller du din skara ordentligt tillsammans,, sft: att den i rätta ögonblicket kan vara beredd."

Hans lofvade att punktligt utföra de erhållna* befallningarna, och Fredrik ställde upp sina små i sqldater i en tätt sammanträngd hop. »Kamra* ter t" ropade ban nu tiU.dera så . högt* att mol*.32

partiet kunde tydligen höra det, ^kamrater, vi måste rikta hela vår styrka på en enda punkt. Hållen eder väl tillsammans, rycken modigt fram och frågen ej efter, om en eller annan kula träffar eder i ansigtet. Den tappre föraktar faran och öfvervinner den, men den fege, som fruktar den, besegras deraf. Se så, gossar! Framåt!"

„Det var mig en huggare till pojke", mumlade onkeln för sig sjelf; „han tilltalar sina soldater alldeles som sjelfva den gamle Fritz, när det är fråga om en hufvudbatalj. Han måste då nödvändigt bli knekt, och han kommer att gå långt, så framt han ej blifver skjuten i förtid. Se på bara, huru han rycker fram och huru raskt de'der pojkarne hoppa ner i grafven under högljudda krigsrop! Anfäkta det så sannt, hafva de icke kurage, så det förslår!"

Striden böljades nu med verklig hetta å ömse sidor. Snöbollarne flögo som en hagelskur genom ltiften; de anfallande sökte med ansträngning att bestiga vallen, som på det tappraste försvarades af Adolf Werder och hans kämpar. Så snart det lyckades en och annati att komma ditupp, blef han med våld tillbakastött och ramlade ned i löpgrafven. Fredrik sjelf undgick ej detta öde, men han språng hastigt upp igen och ropade med . yttersta ifver Ull de andra att ej gifva sig,33

förrän fästningen blifvit intagen. Ånyo stormades med ännu större häftighet, under det löjtnant Hans med sin afdelning stod qvar vid grafven och kastade den ena bomben efter den andra in i-den hårdt ansatta fästningen. Månget „aj" och „hu" hördes när kulorna träffade, men de bles-serades klagan afbröt ej ett ögonblick stridens häftighet. Stormningen blef så fruktansvärd, att fästningskommendanten måste sätta allt sitt manskap till motvärn mot de anfallande och lemna den andra sidan alldeles blottad på försvarare. Detta var just det, som Fredrik med verklig fältherreblick hade förutsett. »Löjtnant Hans, ryck fram!" skrek han så att det hördes öfver hela stridsgnyet, och såg med förnöjelse huruledes hans underbefälhafvare icke töfvade att med sina kämpar hoppa ned i grafven. Nu steg angreppets raseri till den högsta grad; Fredriks hela kolonn rusade då på en gång med förtvifladt mod upp mot vallen. De belägrade måste anstränga sig till det ytersta för att afvärja det häftiga anfallet, och hade dervid ej öga och händer för något annat än den fiende, som närmast hotade dem. Då skallade plötsligt bakom deras rygg ett högt krigsrop. Förbluffade sågo de sig om och varseblefvo löjtnant Hans, som hade iakttagit det gynnande ögonblicket att under tumultet sakta smyga sig med sin skara

omkring fästningen och att obemärkt bestiga vallen på den sidan, som var alldeles utblottad på försvarare. De nya angriparnes jubelrop uppfyllde genast de belägrade med förskräckelse; deras nyss så modigt kämpande armar nedsjönko kraftlösa, och modlösheten tog så hastigt öfverhand, att sjelfva den tappre kommendanten måste uppgifva allt hopp om seger. Medan han med de sina stod der helt rådlös, stormade Fredrik med sitt regemente för sista gången, hoppade öfver bröstvärnet och angrep fienden med förnyad häftighet. Ingen förmådde motstå detta dubbla anlopp; de fleste flydde, Adolf och de öfriga blefvo med obetydlig möda tillfångatagna, men Fredrik Hammer ropade jublande: ^Fästningen är vår!____Fienden är besegrad!.... Victoria! Victoria!"

„ Victoria!" upprepade de andra gossarna, och den gamle Conrad, som för ram beundran låtit sin pipa slockna, sade för sig sjelf: „En sådan baddare till pojke!____Så han har öfverlistat fienden !____Jag ser det klarligen, det kan ej blifva

annorlunda; soldat måste han bli, ty dertill är han klippt och skuren!"

Från den dagen fattade Conrad det fasta beslutet att öfvertala Fredriks föräldrar att låta deras son bli knekt. Dock gick han alldeles icke bröstgänges tillväga dervid, utan sökte efterhand35

vänja isynnerhet den ömsinta modren vid den tanken att skiljas från gossen, och begagnade emedlertid alla tillfällen, att göra sin systerson noga bekant med alla de erfarenheter, hvilka han samlat under sitt långvariga och

mångfaldigt omvexlande soldatlif. Desutom måste Fredrik under hans ledning exercera och lära sig handtera geväret efter konstens reglor; och gossen vann innan kort en sådan färdighet i dessa krigiska öfningar, att han hvilken dag som helst kunnat intagas i det preussiska gardet. Men dermed nöjde sig ändå icke den gamle knekten. Han var sjelf en duktig soldat, och ehuru han, oaktadt de kunskaper, hvilka han genom flit och erfarenhet samlat, icke hade avancerat längre än till underofficerare, så var han just rätta mannen att meddela sin systerson undervisning ej allenast i de praktiska handgreppen, utan ock i åtskilliga grenar af krigsvetenskapens theori. Så skedde äfven, och Fredrik åhörde med sådan uppmärksamhet hans meddelanden och visade sig vara en så flitig lärjunge, att Conrad fick upplefva mången glad stund af tillfredsställelse öfver den snälla gossens framsteg och välförhållande. Bygossarnes små fäktningar fortsattes, och ofta nog kom Fredrik dervid i tillfälle att med framgång använda sina nyförvärvade insigter. När då någon god krigslist åter lyckats honom, så glad-36

de sig ingen så mycket deråt som den gamle onkeln ; han blef likasom ung på nytt i lag med den präktiga gossen, och tusen gånger välsignade han den dag, som fört honom tillbaka till hemorten och till den älskliga systersonen. Fredrik åter å sin sida var med hela sin själ så tillgifven mor-brodren, att han kunnat gå genom elden för honom.

IV.

År förgingo, och gossen växte upp till en kraftfull yngling. Krigslekarue i byn hade upphört, och Fredrik hjelpte nu fadren i åkerbruket. Han arbetade hela dagen med samvetsgrann flit, men man kunde se på honom, att han ej med bela sin själ tog del i sysslorna. Morbrodren låtsade om ingenting, utan uppmuntrade honom till och med till uthållighet och trogen flit. Men när qvällen kom och dagens arbete upphört, berättade ban ännu stundom ett och annat från sin militäriska bana, hvarvid Fredrik, nu såsom förr, med största uppmärksamhet lyssnade till hans ord och då och då suckande utbrast: „Ack, om jag också vore soldat ändå!"

^Dumheter, Fritz!" brukade då gubben svara.37

fredstid är soldatståndet blott ett lättjefullt lif och duger ej för en sådan gosse som du. Men, tålamod barn! Det glunkas redan åter om allehanda knep och ränker mot vår store konung, och du skall få se, att innan vi veta ordet utaf, så hafva vi krig igen. Tro dock ej att jag önskar det; nej, kriget är alltid ett ondt för de flesta menniskor; men ser du, Fritz, förr än jag tål, att vår konug låter chikanera sig af andra höga herrar och kejsare, vill jag tusen gånger hellre, att han knäpper till och förskaffar sig behörig respekt. Kriget är ett ondt, det är sannt, men vida skadligare är det för hela nationer såväl som för den enskilde att blifva vanärade, att fegt förödmjuka sig och att kyssa den hand som slår. Heldre dö och gå under, än lida skam och vanheder!"

Så talte den gamle underofficeren, och Fredrik, som åhörde honom med vördnadsfull beundran, tyckte, att han hade fullkomligt rätt i hvad han sade.

Emedlertid förflöt åter ett år. Då fick man plötsligt höra det ryktet, att -den store konung Fredrik med beväpnad hand hade eröfrat det Sachsiska landet, och att ett stort krig förestod med kejsarinnan af Österrike, med konungen i Frankrike och med Ryska riket; Den gamle Fritz hade fått veta, att ban af dessa makter jemte Sachsen38

varit likasom förrådd och såld, och derföre hade han genast visat dem. att han just ej var att leka med.

Denna nyhet slog ned som en åskstråle i Fredriks hjerta. Den kraftfulla ynglingen blef först blek och sedan röd, och oförvarandes undföll honom det utropet: „Nu måste också jag åstad och strida för min konung!"

Conrad såg på honom med blixtrande ögon och nickade bifall, men modren blef likblek, tog sig med handen öfver hjertat, såsom om hon der kännt en häftig smärta, och utbrast i tårar, i det hon suckade: „Det har jag redan länge fruktat!"

Fader Hammer förblef emedlertid helt lugn och sade endast: »Framför allt måste vi afvakta, om allt är sannt, som folket pratar. Ännu tror jag icke mycket derpå, ty vår konung är vida för-sigtigare, än att han för en obetydligare orsak skulle vilja börja krakel med hela verlden."

»Tig du!" ropade han derpå till Fredrik, som just öppnade munnen för att säga något; »tig, och bekymra ej onödigtvis din mors hjerta, och äfven du, svåger, var tyst! Jag vet väl, att du står på pojkens sida, men han skall

icke lemna vårt hus, säger jag, ty han är vårt enda barn, och vi hafva ej födt upp honom till fullväxt ålder för att bli kanonmat åt fienden."

»Men kära svåger", tog Conrad till ordet,39

„om nu pojken blir general, besinna då hvilken stor heder han kommer att göra dig!"

„Dumt pladder med edra generalsfunderingar!" brummade fader Hammer. „För öfrigt har han ju sitt dagliga bröd hos mig, och hvad behöfver ban mer? Låt mig inte vidare höra ett ord om edra krigsplaner!"

„Men, bästa pappa!" sade Fredrik i bedjande ton, Jag har alldeles ingen ro mera här hemma. Mina tappra landsmän strida för sin konung och sitt fosterland, och jag, som är ung och stark såsom de, skall sitta hemma vid spiselden och föra spaden i stället för geväret. Det grämer mig i själ och hjerta, min far, om jag blott på afstånd skall nödgas se på, i stället för att deltaga i striden och segren!"

„Och bli ihjälskjuten med!____" inföll fadren

med barsk stämma. „Jag börjar bli gammal och klen, Fredrik", fortfor han mildare; „om du stupade i striden, hvem skulle väl då sörja för dina föräldrar, som uppfostrat dig till ett stöd, en tröst på deras ålderdom. Kan du väl hafva hjerta till att göra din mor sorg och grämelse och bereda henne en ålderdom, full af armod och elände; sannerligen, gosse, då vore du ej mer min son!"

Fredrik, djupt gripen af fadrens allvarliga ord, stod der, en sann bild af den djupaste smärta.40

Hans eljest blomstrande kinder hade förlorat sin lifliga färg, tårar flöto utför dem och hans läppar darrade af rörelse. Dock dröjde det ej länge förrän han sansade sig och betvingade med kraft sin själs mest brinnande önskan, hvilken kallade honom ut på ärans och de lysande bragdernas fält.

„Du har rätt, min far", sade han sorgset, men med fast stämma. „Mitt lif tillhör dig och min mor, och jag skall aldrig öfvergifva er."

Vid de sista orden veknade dock hans rö&t, och smärtan öfverväldigade honom. Hastigt skyndade han ut i den fria naturen, fördjupade sig i den tätaste skogen, och gaf der luft åt sin sorg öfver de felslagna förhoppningarna.

Morbror Conrad blickade medlidsamt efter honom, och sade efter en stund: „Pojken grämer sig till döds, go' vänner, om ni inte låter honom draga åstad, dit hans hjerta pianar honom. Han är född till soldat, säger jag er, och ni skall för sent ångra det, om ni envisas att hålla honom qvar."

„Men, min bror", utropade modren af smärta, „huru kan du väl tadla oss för det, att vi vilja behålla vårt enda barn vid lif?"

»Behålla vid lif?" brummade Conrad förargad, „sk du pratar! Skickar ni då pojken rent af till döden, om ni låter honom draga i fält?41

Om alla kulor träffade, så skulle det längesedan icke finnas några soldater mer."

„Men jag säger ändå, att han skall inte bort!" sade fader Hammer allvarligt och bestämdt. „Oin fosterlandet vore i fara, då skulle jag tala annorlunda, ty för Gud, konung och fosterland skola vi med glädje offra det käraste vi ega. Men för närvarande står vår konung på goda fötter och har ingen brist på soldater, som gå i striden för honom. Derföre, ej ett ord mer om den saken. För sina föräldrar och deras välfärd är pojken nu nödvändigare än för konungen, som ej behöfver honom. Och dermed punkt!"

Vid dessa ord lyftades likasom en sten från den ömma modrens beklämda hjerta, och hon andades åter lättare. Men den gamle Conrad, som af själ och hjerta varit soldat, skakade harmsen sitt gråa hufvud, stoppade sin pipa och linkade ut genom dörren utan att säga ett ord. Derute satte han sig i löfsalen, öfverlemnade sig en lång stund åt sina tankar, blossade stora rökmoln i luften och skrattade för sig sjelf emellanåt, hvarefter hans panna åter lade sig i djupa fåror, och han mumlade inom tänderna allehanda obegripliga ord.

„Och soldat skall han bli lika rasande ändå!" sade han slutligen, stampande med träbenet i mar-42

ken. „Har lust att se, hvem som kan hindra honom derifrån. Men hvart månne pojken nu tagit vägen? Säkert har han gått till skogs. Luften är sval och vägen ej särdeles lång; kan ej skada, att jag tar mig en liten motion."

Gubben stod upp, knackade ur pipan, stoppade den i fickan och begaf sig å väg. I byn frågade han, om ingen sett till Fredrik, och fick veta att han ganska riktigt gått åt skogen till.

„Jag får väl tag i honom der", menade invaliden, och linkade af framåt närmaste skogshöjd. Kommen dit upp, stadnade han och lyssnade. En djup suck nådde hans öra, han vände sig åt höger inåt småskogen, och se, der låg Fredrik under ett träd och var så djupt försänkt i sina tankar, att han icke märkte morbrodrens närvaro, förän denne ruskade honom vid axeln och sade: „Var nu inte enfaldig, kära Fritz! Intet träd faller vid första hugget, och den som genast uppgifver allt hopp, så snart en skarp motvind blåser honom i synen, han vinner aldrig sitt mål."

_ „Men, bästa morbror, för mig är det ute med allt hopp", svarade Fritz bedröfvad. „Du har ju hört hvad min far sade. När han talar så der bestämdt och afgörande, då är allt hans orubbliga allvar, och ingen menniska i verlden43

skall kunna böja hans vilja. Nej, morbror, med mig är det förbi! Jag lär väl komma att bli en dräng i all' min da'r, i stället för att vinna ära och rykte vid Preussiska hären."

„Jag skall säga dig någonting", fortfor mor-brodren, då Fritz teg och med rockärmen oförmärkt borttorkade en tår ur ögat; „om jag vore som du, så packade jag ihop mitt resknyte, stoppade på mig de styfrar jag sparat samt hvad jag vidare finge af min morbror, och så skulle jag midt i natten begifva mig af från byn och taga raka vägen till Preussiska arméen. Förstår du, Fritz, det skulle jag göra i ditt ställe. Den, som inte vill höra, den måste känna. Så visa nu din far ech din mor, att du blifvit en hel karl och ganska väl kan stå på egen botten och råda dig sjelf."

Ett par minuter lyste Fredriks ögon med ovanlig glans och djerfhet, då morbrodren föreslog honom att fly, en sak, hvarpå han sjelf ett par gånger funderat, men snart slocknade åter denna tillfälliga gnista, i det hans bättre menniska fick väldet öfver den oädla lidelsen.

„Nej, morbror", sade han allvarligt och med fasthet, „en sådan sorg tänker jag aldrig göra mina föräldrar, att jag skulle i hemlighet lemna deras hus, att jag skulle rent af fly och mot de-44

ras vilja ila till min konungs fanor. Det skulle ej bringa mig någon välsignelse; tvärtom skulle medvetandet om min onda gerning förfölja mig vid hvarje steg, och likasom jag då vore en dålig son, så skulle jag också bli en dålig soldat. Nej, morbror, den som ej hedrar fader och moder, från honom bortvänder Herren hotande sitt ansigte, och det kan aldrig gå honom väl, hvarken i denna eller en tillkommande verld."

Mot dessa ord visste gubben just ingenting att invända. Under några ögonblick stirrade han förvånad på ynglingen, fattade derpå hans hand och sade med betänksam uppsyn: „Fritz, när allt kommer omkring, så har du rätt i hvad du säger och är klokare än jag, din gamle morbror, som -Varit så mycket med i verlden. Minsann tror jag icke, att du skulle blifvit en lika god predikant, som du en gång blir en god soldat; ty orden flyta ju från dina läppar alldeles som om du hade instuderat dem. För öfrigt kan du gerna ge dig till freds, min gosse, det är inte värdt att lipa och gråta, kommer tid, kommer råd, och ännu är e-gentligen ingen tid förliden; kriget är ju nyss böijadt, och så sannt jag heter Conrad, skall du icke ändå till slut bli soldat!"

Fredrik lät gerna trösta sig, helst hans ljusa hufvud och hans rena hjerta hjelpte honom att45

öfvervinna den smärta, som i början nedtryckt och hotat att alldeles öfverväldiga honom. Han sprakade ännu en stund med morbrodren om Österrikarna, Ryssarna och andra folk, med hvilka den store Fredrik låg i strid, och fröjdade sig, då gubben i sin partiska ifver illa tilltygade dem alla och kallade dem dåliga, fega nationer, som den gamle Fritz nog skulle veta att tukta.

„Men se Preussarne", tillade den gamle soldaten med blixtrande ögon, „det är annat slag till karlar det; de frukta ej sjelfva bin håle en gång. Visserligen kan det finnas en och annan starkare bland dem också, men kärnan är god och när vår gamle Fritz kommenderar framåt, marsch, då hade jag lust att se hvad för ett regemente skulle kunna hålla stånd emot våra soldater. Jojo, Fritz, du får väl se sjelf en gång huru det har sig, och tänk då på mina ord,

om jag inte bade rätt! Men kom nu härifrån, solen går ner redan, och mor har säkert qvällsvarden färdig, vi få inte låta henne vänta för länge, annars kan hon inbilla sig, att vi begge två lupit vår väg och nu som bäst marschera åstad till vår armé."

Gubben skrattade godmodigt i skägget, och Fredrik sprang raskt upp. från marken för att hjelpa upp morbrodren, som för sitt träbens skull46

hade svårt att på egen hand resa sig. Derefter gingo de tigande utför åsen och genom byn till hemmet, der de verkligen väntades med en viss ängslan, åtminstone å modrens sida. Tysta satte de sig vid bordet, som redan stod dukadt, och förtärde sin tarfliga qvällsvard, utan att tala ett ord hvarken om kriget eller om Fredriks tillintetgjorda förhoppningar. Denne sednare var isynnerhet tystlåten och gick tidigare än vanligt till sängs. Hans hjerta var så fullt, att han fruktade, att det till slut ändå skulle flöda öfver, och derföre ville han helst i ensligheten öfverlemna sig åt sina tankar i sin lilla lugna kammare. Modren kastade en ängslig blick efter honom, och fadren sade med betänklig uppsyn: »Jag fruktar nästan, att vi få någon ledsamhet med pojken; så besynnerlig som han är i dag har jag aldrig sett honom."

Den gamle knekten höjde på axlarna och mumlade halfhögt: „Er egen skuld! Hvarför låter ni honom inte få sin vilja fram, utan hållen honom tillbaka med våld. Han är minsann inte skapad för att i all sin da'r fasthållas vid den jordlapp, der han föddes. Men vänta mig bara! Yår Herre vet nog hvad han gör! — Och vill han hjelpa Fritz till sitt mål, så kunnen ni icke hindra det! — God natt!"

Conrad steg upp och linkade in i sin kam-47

mare. Äfven föräldrarna begåfvo sig snart till hvila; men länge dröjde det, innan modren somnade ty hon kunde ej afhålla sig att ideligen tänka på sin son, och det gjorde henne så ondt, att hans häftiga längtan ej kunde uppfyllas, att hon fällde bittra tårar deröfver. Gerna skulle hon låtit honom draga åstad, om blott icke det bittra afskedet, den långa skilsmessan samt krigets hotande faror och rysligheter hade afskräckt henne. Så kämpade den moderliga ömheten en ganska svår strid, tills ändtligen den milda sömnen för några timmar försänkte allt smärtsamt och bittert i en välgörande glömska.

V.

Vid vintrens början spridde sig underrättelsen om de segrar, som den store konung Fredrik af Preussen vid Lowositz och Tirna hade tillkämpat sig öfver sina fiender. Hela byn Zett-witz mottog med stor glädje denna tidning, och endast Fredrik var bedröfvad, emedan han ej varit med och hans arm ej fått bistå konungen. Blek och tyst vankade han omkring, och ehuru han ej sade ett ord hvarken om sin sorg eller48

om sina ännu hemligt närda önskningar, kunde dock hvar och en i huset se på honom, att han gick i en beständig ängslan. Påföljande vår och sommar förrättade han såsom vanligt sina sysslor, men icke med samma raskhet som förr; man kunde se, att hans tankar ej voro vid arbetet, utan sväfvade vidt omkring och voro upptagna af helt andra saker än plöjande, såning och skörd. Hans ansigte blef allt blekare, hans gestalt allt magrare och kraftlösare, och det märktes tydligen, att en dold matk gnagde på hans lifs innersta rot. Modren varseblef det med förskräckelse, men då Fredrik ej yttrade ett ord om hvad som föregick inom honom, så teg äfven hon, likasom hade hon fruktat, att ett enda ord skulle kunna åter upplifva den i Fredriks hjerta dolda gnistan till full låga. Äfven fadren sade ingenting, men den gamle morbrodren passade ofta på tillfället, när Fredrik ej var tillstädes, och höll för dem rätt allvarliga straffpredikningar.

„Nu har ni ställt vackert till med eder egensinnighet", sade han en dag. „Ni viljen gerna behålla gossen vid lif och inbillen er, att det skall gå för sig allrabäst genom att gömma undan honom för fiendens kulor. Men hvad har ni nu vunnit derpå? Ser ni då inte, att gossen tynar bort? Länge håller han inte ut mera; och det49

skall jag säga er, att blir här inte snart någon ändring i saken, så kommer ni att bittert ångra er hårdnackenhet. Hade ni straxt låtit honom gå till gamle Fritz, såsom han önskade, så vore han nu frisk och sund, och kanske redan officer;' ty det slår mig aldrig felt, att han icke utmärker sig, såsom jag alltid påstått. Så gören nu vackert högerom-vänder-er, go' vänner, och låten honom löpa; ännu är det tid, men inom år och dag är det troligen för

sent!"

Modren gret och syntes villrådig, hvad beslut hon skulle fatta, ty huru hon än gjorde sitt val, öppnade det för henne en förskräckande utsigt. Men fadren stod fast vid sin förut yttrade vilja och sade: „Pojken blir der han är! Hans håg för krigsväsendet och soldatlifvet gifver sig nog, när han blir litet äldre och förståndigare. Och af den sortens längtan har ännu ingen menniska dött; det vore kuriöst, om vår Fredrik skulle bli den första, med hvilket sådant skulle inträffa. Ni kunnen vara obekymrade i den vägen. Emedlertid blir pojken hemma, såsom jag sagt; och dermed basta!"

Den gamle morbrodren mumlade ett par ord af förtrytelse, stoppade och tände sin pipa, gick ut i täppan och begynte blossa, som om han velat inhölja hela verlden i tobaksrök. Gubben Ham-

mer, som genoia fönstret såg, huru svågern bolmade, begrep deraf rätt väl, huru förargad han var, men det brydde han sig ej om; han ämnade ej gå en hårsmån från hvad han en gång sagt, om också den gamle knekten ville dagligen röka upp ett helt skålpund tobak. — Emedlertid fick Fredrik till punkt och pricka veta af morbrodren hvad fadren yttrat. Han suckade, han blef alltmer stilla och sorgsen, men lät ej undfalla sig hvarken den ringaste klagan eller något enda ord, som kunnat tagas för en påstötning om uppfyllandet af hans själs högsta önskan. Han höll sig noga och fast vid budordet: Du skall hedra din fader och din moder! — och derunder ansåg han naturligtvis äfven lydnaden böra innefattas. Han sökte derföre att allt djupare i sitt hjerta tillbakatränga sin längtan. Helt och hållet lyckades det honom "väl ej, ty törsten efter ära och utmärkelse var alltför stark i hans inre, men han förmådde dock i någon mån för den älskade modrens blickar dölja sin hjertesorg, och äfven detta syntes honom en seger, som ej var att förakta, och som verkligen lände honom till någon tröst samt verkade lugnande på hans sinne.

Under sådana omständigheter inträffade slutligen 1757 års höst- och vintermånader, och i Schlesien, som hittills varit temligen skonadt för51

krigsoroligheter, inryckte det ena Preussiska och österrikiska regementet efter det andra. Det tycktes vilja komma till en afgörande drabbning. Då hände sig en dag omkring medlet af November, att Fredrik helt tidigt på morgonen kom inrusande till föräldrarna och berättade helt andtruten, att han från andra sidan om höjderna hade på afstånd hört kanondunder. Fader Hammer visade sig helt otrogen, ty han visste alls icke af, att krigstumultet nu förflyttat sig så nära intill hans hembygd, men Fredrik påstod ihärdigt, att han för ingen del kunnat misstaga sig, och onkeln, som redan vid gossens första ord skyndat ut för att öfvertyga sig om förhållandet och som nu kom tillbaka, gjorde genast utslag i dispyten.

„Vår konung har sammandrabbat med fienden, det är utom all fråga", sade han, „dock lärer det blott vara en skärmytsling och icke en hufvudbatalj, ty för en sådan är kanondånet alltför svagt. Jag skulle tro, Fritz, att vi borde laga så, att vi finge se den der saken på litet närmare håll."

I dessa ord uttalade sig just Fredriks hemliga önskan, och utan tvekan visade han sig beredd att följa morbrodren. Den ängsliga modren ville visserligen göra invändningar, men fadren52

gaf genast sitt bifall, hvarefter han hviskade gumman i örat, att det bästa sättet att böta gossen för hans krigslust, vore just att låta honom på helt nära håll få skåda krigets fasor. „Låt honom bara med egna ögon se", sade han, ^huruledes på det blodiga slagfältet likasom ett förskräckligt tärningsspel bedrifves med menniskors lif; låt honom se, huru de i hela rader nedstörta döda till marken och huru de sårade med hjert-slitande jemmerskri förgäfves ropa om hjelp, då skola nog hans krigsdrömmar förflyga såsom ett töcken, och pojken skall nog vara glad att få sitta hemma i ro hos sina föräldrar. Låt honom löpa åstad, min gumma! Han får nu se på annat slag än de der muntra stridslekarna, som gossarne hålla i byn."

Mot sådana skäl kunde modren just ingenting invända; hon bad endast sin bror i bevekande ordalag, att han måtte hafva ett vaksamt öga på hennes Fredrik, och lät dem så begge två i Herrans namn begifva sig åstad.

Hurtigt marscherade Fredrik vid morbrodrens sida mot slagfältet; hans hjerta klappade häftigt vid hvaije kanonskott han tydligen kunde urskilja, och ängsligt uttalade han den farhågan, att måhända hela affären torde vara slut, innan de hunnit fram.53

„I det fallet kan du vara lugn, min gosse", svarade gubben kallblodigt. „Jag känner temligen till slagfältet, der de sannolikt hålla till, och terrängen är der så pass kinkig, att striden min* sann inte afgöres i bràdraskét. Låt oss bara hinna upp på höjderna, der vi kunna öfverskåda alltsammans, så skola vi nog i rappet taga reda på, huru sakerna stå."

Så fort sig göra lät med invalidens träben, bestegs den ena bergskullen efter den andra, till dess de stodo på höjden af den, som låg närmast slagfältet. Andtrutna af den ansträngande marschen kastade nu begge sina forskande blic* kar utåt slätten. Der nere kämpade tvenne når* ka armékorpser, österrikare och Preussare, mot hvarandra. På de mycket olika uniformerna kunde man ganska lätt skilja de stridande partierna^ och det dröjde ej länge, förrän Fredrik med sin skarpa syn och biträdd af morbrodrens upplys-nngar hade satt sig in i stridens gång. Häf och der dundrade batterier mot fienden och in* höljde stundtals någon del af slagfältet i tjocka moln af krutrök, hvilken dock snart åter skingrades af friska vindfläktar. Der marscherade en tätt sluten afdelning Preussiskt infanteri mot fiendens center, men bragtes af en häftig gevärseld att stadna, och utefter hela linien vexlades54

nu skott' med de orubbligt uthållande Österrikarne. Oupphörligt smattrade muskötelden, och kulorna flögo å ömse sidor såsom oblidkeliga dödsbud.: Flera kavaljerisqvadroner skickades de Preussiska regementerna till hjelp för att understödja deras angrepp, men med blixtens hastighet kastade sig ett par regementen Ungerskt rytteri i vägen för de förra, och det kom till ett hett sammandrabbande, der öfverhanden länge oafgjordt lutade än åt den ena sidan, än åt den andra. Slutligen drog sig det Preussiska kavalleriet i god. ordning tillbaka, skyddadt af sina batterier, så att österrikarne ej kunde våga att följa dem, så framt de ej skulle blifva nedskjutna af en förfärlig kartescheld, och infanteriet måste nu bestå kampen på egen hand utan all undsättning.

„Morbror!" ropade plötsligt Fredrik, hvars ögon och kinder glödde af krigisk ifver, ^hvarföre ilar ej det Preussiska kavalleriet genom kärret bakom den der skogslund och angriper, fienden i ryggen ? I ett nu skulle det då kunna bringa det mördande batteriet till tystnad och kasta hela den fiendtliga centern öfveända, hvilken redan framifrån har att uthärda ett så kraftigt angrepp! Jag kan ej begripa, att denna omständighet undgår vår fältherres så öfvade blick\u . „De toffla förmodligen försökt det förut",55

svarade gubben eftertänksamt, „men det lär väl ej .ha lyckats, ty det är en kinkig sak att tagà sig fram genom kärret, och det finnes fä som känna närmare till det Men det medgifves, min gosse, att om ditt förslag kunde komma till vérlo-ställighet, så skulle striden helt säkert inom en half timma vara afgjord till de våras fördel." 1

»Morbror! Jag måste genast ned och sägà till, fältherren derom!" ropade Fredrik med otålig. ifver. „Se bara, nu börjar också vårt infanteri draga sig tillbaka! Sannerligen, om inte här företages någon kraftig utväg, så är dagen förlorad för de våra!"

„Du blir här, säger jag! Och understår dig icke att gå ur fläcken !" sade morbrodren, under det han fortfarande blickade rakt ut mot fältet. ^Din mor har lagt mig allvarlige® på hjertat, att ansvara för dig!"

Men, ser man på!,... Inrtan gubben talat utock hunnit se sig om, sprang Fredrik redan i .full . fart utför bergsluttningen och flög raka vägen till en grupp af ryttare, som tagit posto på en annan höjd. Här förmodade han,1 att sjelfva föitheiiren skulle vara, hvilken ledde hela bataljen, och döt dröjde ej län ge^ förrän Fredrik också ganska riktigt fått reda på den rätta. Denne satt orörlig på sin häst, en präktig skymmel;af ädlaste56

race; han stirrade med blixtrande blickar utåt slagfältet, och gaf då och då muntligen sina befallningar till den andra af de hopom omgifvande adjutanterna, hvilka då med vild fart satte af öfver fältet, och så snart de hunnit framföra de erhållna orderna till vederbörande befäl, förspordes hvarje gång nya rörelser och manövrer, som antingen medförde ett specielt resultat, eller åtminstone bragte nytt lif i stridens fortgång. Vår Fredrik, som var mycket andtruten efter det ha-fltiga språnget, gaf sig först tid att hemta sig, och begagnade sig derunder af

tillfället att rätt noga betrakta fältherren. Han satt stilla på sin höga skymmel, och hans uniform var på långt när ej så lysande som hans generalers och adjutanters, hvilka afbidade hans befallningar. Dock blänkte en stor stjerna på hans bröst, och hela hans väsende, hela hans hållning förrådde, att han var född till fältherre- Han tycktes vara något till åren. Hans gestalt var smärt och något framåtlutande, hans anletsdrag, som afspeg-lade hans snillrika själ, buro tillika djupa fåror och hade någonting skarpt, nästan örnlikt, men ur hans stora blå ögon strålade ännu ungdomens bela eld, och så flammande och genomträngande var hans blick, att Fredrik rent af blef förskräckt, då han plötsligt fann den vara riktad på sig.57

„Hvem är han?" frågade fältherren ynglingen helt kort och skarpt. „Hvad vill han här?"

Fredrik repade genast mod, trädde ända fram till fältherren, aftog mössan vördnadsfullt och sade: „Herr Fältmarskalk, eller hvem ni må vara, jag ville blott göra er ett förslag."

„Så tala då, men låt det bli kort! Han ser sjelf, att jag här har tiden fullt upptagen."

I korta ordalag, såsom fältherren befallt, berättade nu Fredrik hvad han observerat från bergshöjden, och sökte öfvertala honom att skicka en afdelning af sitt kavalleri genom kärret för att angripa fienden i ryggen.

Med synbar förvåning såg fältherren på den vackra, lifliga yngligen i den enkla linnetröjan, grep i sin västficka och tog ur sin snusdosa den ena prisen efter den andra, utan att under vid pass en minut säga ett enda ord.

„Hvem har lärt honom det der, att ett plötsligt anfall i ^fiendens rygg kan afgöra bataljen ?" frågade han slutligen.

„Kors", svarade Fredrik, „det säger ju sunda förnuftet, och desutom är jag säker på min sak, ty min gamle morbror, hvilken länge tjenat som soldat under vår store, älskade konung, har gillat mitt förslag."

„Ja, ja, infallet är bra!" sade fältherren och58

nickade vänligt; »det vore också redan utfördt, om det ej vore så godt som omöjligt att komma fram genom det der fördömda kärret; både bäst och karl sjunka ju ned i dyn."

„Om ni vill låta mig leda marschen", ropade Fredrik full af ifver, „så vågar jag mitt huifvud på, att vi inom en qvarts timma skola stå bakom fiendens rygg."

Fältherren såg åter på ynglingen och mätte honom från topp till tå med sin eldiga blick.

»Har han redan varit i krigstjenst?" frågade ha.n derpå hastigt.

»Ännu icke", svarade Fredrik med nedslår gen min. »Ack, jag skulle så gerna vilja kämpa för vår store konung, men mina föräldrar vilja ej tillåta det. Och då går det ej heller an; ty den, som ej hedrar fader och moder, honom går det aldrig väl!" ,

»Nå, nå, det tör väl ändå bli någon råd!" sade fältherren och klappade Fredrik vänligt på axeln. „Nu vill jag emedlertid anförtro honom att visa regementet vägen. Adjutant Re-dern, sitt af; han skall lemna sin häst åt den här gossen. Major Ziehen, han skall framföra ordres till General Kleewitz att med hälften af kavalleriet genast fatta posto här tiH venster bakom skogslunden, den andra hälften stadnar59

qvar till betäckning åt infanteriet. Se så, marsch!" — Derpå vände han sig åter mot Fredrik och frågade: „Kan han rida?"

„Ja, herre!" blef det hurtiga svaret. „Väl har mången vild, obändig fale slagit mig i backen, men till slut tämjde jag honom ändå."

„Så sitt upp då, och stadna här så länge bredvid mig."

Raskt steg Fredrik upp på den honom lemnade vackra och eldiga hästen, höll honom med säker hand i styr, då den i början ville krångla, och betraktade nu uppmärksamt vid fältherrens sida fortgången af stridshvimlet.

Ännu kämpades alltjemnt med vexlande framgång utan något afgörande resultat. Österrikarnes center höll ännu

stånd med orubblig tapper-het, och ingen ansträngning å de likaså tappra Preussiska regementernas sida förmådde tränga dem ur deras position. Dertill skickade fienden ännu alltjemnt det ena friska regementet efter det andra i elden, då deremot Preussarnes hela hufvudstyrka redan i flera timmar ansträngt sig, utan att från något håll kunna påräkna undsättning.

^Sannerligen, nu är det hög tid, att kavalr leriet träder i verksamhet, om vi vilja vinna bataljen", sade fältherren lifligt.60

»Nu må han bege sig åstad, min gosse, och låt se, att han skickar sig som en karl, annars skall honom sju tunnor tusan anamma! —Marsch V

»Men utan sabel, herre?" frågade Fredrik., „0m det blir fråga om att hugga in?"

»Riktigt, ja! Det gläder mig, att han också

tänker på detta____Låna honom sin sabel, han,

Major Klützow! Jag skulle tro, att gossen ej kommer att vanhedra den. Och hör han, Fritz, han må inte understå sig att lemna slagfältet, förrän jag fått vidare tala med honom. Förstår han det? Hans föräldrar vill jag också lära känna. Och nu, med Gud! Farväl!"

Med obeskrifligt behag vinkade fältherren med handen till afsked, och efter vördnadsfull, fullkomligt militärisk honnör sprängde Fredrik af med den ystra hästen öfver fältet och hade inom en minut uppnått stället, der kavalleriet väntade på hans ledning. Han blef genast förd till General Kleewitz, hvilken han med få ord underrättade, att marschen genast skulle begynna.

»Men är ni också fullkomligt säker på er sak, min son?" frågade betänksamt den gamle generalen, en gubbe med snöhvitt hår. »Besinna, att allas vår välfärd och ännu vida mer än så beror af edert säkra vägvisande."

»Lita på mig, herr general", svarade Fredrik61

vördsamt. „Jag känner kärret ganska noga, och skall så föra eder, att hästarne äfven på de värsta ställena ej en gång skola sjunka ned till knäna."

Fredriks redliga uppsyn ingaf förtroende. Generalen anordnade tåget, red sjelf i spetsen med Fredrik vid sin sida, och i raskt traf bar det af ned i kärret.

, Vår Fredrik hade ej lofvat mer, än han kunde hålla. På de flesta ställen gick dyn knappast öfver hästhofvarne, och på de värsta icke fullt till knäna. Inom en half timmas förlopp gjorde rytteriet halt i österrikarnes rygg, hvilka ej hade minsta aning derom, helst de höllo kärret för alldeles otillgängligt; och Fredrik hviskade nu den gamle generalen i örat: „Vivat! Bataljen är vunnen!"

„Ja, min snälla gosse, med Guds hjelp!" svarade Kleewitz. „Men stadna nu qvar här på afstånd, ty jag låter blåsa till anfall."

„Om ni tillåter, så vill jag hellre hålla mig vid er sida", inföll Fredrik med ljungande blick. „Redan länge har jag önskat mig att få kämpa mot min konungs och mitt fosterlands fiender."

„Bra sagdt af er, min raska gosse! Jag ser nog, att ni inte vill göra någonting halft. Välan då! I Guds namn! Framåt, mina gossar! Biåsen till anfall! Hurra!"62

Den tappre gubbens eld meddelade sig blixtsnabbt till hvaije enskild ryttare. En hvar a-nade vigten af det förestående angreppet, och en hvar kände med sig, att han hellre skulle dö än vika från slagfältet. Trumpeterna skallade, officerarnes högljudda kommandoord besvarade dem, och med pilens hastighet jagade regementerna såsom en härjande stormby mot fiendens center. Den Preussiska fältherren hade träffat alla lämpliga förberedelser till detta vigtiga ögonblick. Så snart kavalleriet visade sig i fiendens rygg, satte sig hela Preussiska hären på en och samma gång i rörelse. Alla linier, som förut stått orörliga i elden, ryckte framåt. Kavalleriet ilade fram, hela artilleriet rullade med dån öfver den rökomhöljda slätten och uppställde sig nära intill fienden, på en

punkt, der det skulle kunna anställa den största förödelsen. Fienden blef bestört; hans öfvermakt halp honom icke vidare; det fruktansvärda angreppet, så plötsligt och på alla håll så liktidigt, bragte honom ur fattningen, och då han nu till på köpet såg sig oförmodadt hotad äfven i ryggen, blef villervallan allmän. En panisk förskräckelse förlamade och tillintetgjorde den dittills visade tapperheten; de mest uppskrämda kastade fegt ifrån sig sina vapen och ropade: »Rädda sig den som kan \" I ett nu upplöste sig all ordning,03

intet kommando hjelpte; man knnde ej heller höra befälets tillrop, och inom fem minuter spridde sig den regellösaste flykt öfver detta slagfält, som nyss så tappert försvarades. Striden upphörde alldeles och lemnade rum för förföljandet. Det snabba rytteriet hade i ett ögonblick intagit de fiendtliga batterierna, hvilkas servis, der den under flykten försvarade sig, blef; skoningslöst nedhuggen. Tusentals fiender blefvo tillfångatagna, och nästan lika måga föllo för de förföljandes svärd; minsta delen undkommo. Preussarne hade tillkämpat sig fullständig seger öfver en vida öfverlägsen fiende.

Först efter en timma återvände de regementen, hvilka Fredrik åtföljt till slagfältet. Han blödde ur en lätt blessyr på venstra armen, men ban gaf ej akt derpå, utan hans ansigte lyste af segerfröjd öfver den lyckliga utgången af hans företag. Den gamle general Kleewitz, vid hvars sida han ännu alltjemt red, kastade då och då en välvillig blick på ynglingen, hvilket denne dock ej märkte. Sålunda anlände de till det ställe på fältet, der öfverbefälhafvaren höll stilla och dikterade en mängd depescher, som aflemnades till åtskilliga ryttare att med ilande snabbhet fort-skaffas åt alla väderstreck till förkunnande af den vunna segren. I fältherrens grannskap hade de64

flesta regementena gjort halt, och Fredrik blef i tillfälle att kasta en blick på slagfältet, som nu erbjöd en synnerligt brokig anblick. Här och der stodo afdelningarna af soldater, som bevakade de afväpnade krigsfångarna, hvilkas antal med hvarje minut ökades. Läkare och kirurger skyndade öfver fältet och uppsökte bland liken de sårade, åt hvilka de lemnade hjelp, antingen de voro vänner eller fiender. Yapen, förstörda kanoner, stupade menniskor och hästar, allt låg blandadt om hvartannat, en bild af den största förvirring och fasa. Så vidt ögat nådde, såg man ännu flyende fiender och förföljande Preussare. Här och der smattrade ännu några gevärsskott, der fienden satt sig till kort motvärn. Men detta varade ej länge. Adjutanter utsändes i alla riktningar med ordres om förföljandets upphörande. De regementen^ som eftersatt fienden, återvände nu till slagfältet och uppställde sig i god ordning. De från fienden eröfrade kanonerne och krutvagnarne m. m. sammanfördes i en hög, och det tycktes nu åter bölja inträda en smula ordning i den nyss så gränslösa förvirring.

Medan vår Fredrik ännu alltjemnt med spänd uppmärksamhet betraktade hvad som passerade omkring honom, kände ban sig plötsligt fattad65

vid armen, och fann, att det var den gamle general Kleewitz, som i korta, men vänliga ordalag uppmanade honom att följa med. De redo fram till fältherren, som nu satt på en fältstol med en stor trumma framför sig och höll på att underskrifva de sista depescherna. Knappast var detta gjordt, förrän han steg upp och skyndade fram till generalen och Fredrik, hvilka stigit af hästarna och nu vördnadsfullt höllo sig på några stegs afstånd. Han klappade generalen vänligt på axeln och sade:

„Han har vid den der affären skickat sig bra, mycket bra, Kleewitz! Mästerligt högg han in på fienden, och hans raska angrepp afgjorde bataljen. Jag tackar honom, general!"

„Beder om förlåtelse, Eders Majestät", svarade Kleewitz, under det Fredrik stod helt förbluffad, då han af detta generalens tilltal förnam, att han befann sig inför sin store konung; „ber om förlåtelse! Detta beröm tillkommer ej mig, utan denna raska yngling, som ej allenast utan all fara förde oss genom kärret, utan äfven genom sin själsnärvaro och tapperhet räddat mitt lif. Under stridstumultet råkade jag i personlig kamp med tvenne kyrassierer, och jag, gamle man, hade visst ej länge kunnat hålla stånd emot dem, då min unga följeslagare kom sättande som ett

stormväder och slog mina angripare till marken, hvarvid han väl sjelf blef blesserad, men aktade ej derpå, utan

förde mig genast tillbaka till vårt folk. Detta var österrikarnes sista motstånd; straxt derpå togo de till flykten. Men en fullständig seger hade jag ej fått se, om ej denna gosse varit."

Konungen stod lugn och stilla, men snusade tag på tag, under det han då och då kastade en blick på Fredrik, som, handfallen och rodnande, knappast vågade upplyfta sina ögon från marken.

»Harmligt!" sade konungen ändtligen, „vore mig en hel soldat, den der! Men han får inte; föräldrarne vill ej så ha det. Dumheter! Kan just behöfva sådant folk. Skall sjelf tala med föräldrarne."

Skyndsamt afgaf han ännu några ordres angående den nyss segrande truppstyrkans samlande, ordnande och afmarsch till hufvudarméen, som hade sitt högqvarter längre söderut, och steg sedan åter upp på sin skymmel, i det han vinkade åt flera adjutanter att följa honom.

„Vi hafva ingenting mer här att göra så länge", sade han. »Affären är förbi, och förföljandet tjenar till ingenting. En hufvuddrabb-ning förestår snart; den kommer att afgöra hvem som blir herre i Schlesien. Kom med mig han,67

Kleewitz, och han, Fritz, skall föra oss genaste vägen till sin by. Måste lära känna föräldrarna till en så galant gosse."

Nästan hufvudyr af konungens nådiga bemötande och på förhand utom sig af glädje öfver den sannolika utgången af konungens besök hos föräldrarna, svingade sig Fredrik hurtigt upp på sin häst och ledsagade Hans Majestät jemte hans följeslagare på den närmaste och beqvämaste vägen till sin by och fram till föräldrarnas boning. Hit hade också redan den gamle onkeln återvändt, emedan han tyckt sig se systersonen inbegripen i fiendens förföljande, och höll just nu på att omständligt beskrifva, hvilka stora ting Fredrik hade utfört der borta på slagfältet. Men då han dervid kom att kasta en blick ut genom fönstret, afbröt han tvärt sin berättelse och sade: „Men hvad står jag här och pratar för! Der kommer ju pojken ridande, och — dunder och blixt! — bakefter honom kommer Hans Majestät, vår nådigaste gamle Fritz, med hela sin svit. Sätt er nu raskt i posityr, god vänner! Ty just till er och ingen annan är det kungen kommer!"

Fredriks föräldrar blefvo så bestörta öfver det oförväntade besöket, att de ej straxt kunde sansa sig. Innan de hunnit komma sig före, steg68

Fredrik den Store redan in i det lilla nätta rummet, skådade omkring sig med forskande blickar och begrep genast, utan all presentation, att han hade de rätta personerna framför sig.

^Fader Hammer", sade han, i det han gick fram mot honom, „han måste vara en duktig karl, som har uppfostrat en så duktig son. Pojken hedrar fader och moder och förstår hvad det vill säga att lyda. Skada, att han inte vill låta honom bli soldat! Hade annars gerna velat ha honom, jag. Kan behöfva sådant folk. Just på sådana ha vi brist. Men jag vill icke tvinga honom, fader Hammer. Han är herre i sitt hus, och dervidlag har ej en gång hans konung något att befalla öfver honom."

„Ack, Eders Majestät!" stammade den gamle Hammer, alldeles öfverväldigad af konungens godhet och under det stora tårperlor tillrade utför hans kinder, „om pojken duger till något, så tag honom i Herrans namn! För Gud, konung och fosterland får ingenting vara oss för dyrbart."

„Men hvad säger då hon om saken, mor Mila?" sade konungen vänligt, i det han vände sig till gumman. „Vill hon också godvilligt låta gossen draga åstad?"

„Ja, och med min välsignelse till på köpet", svarade modren med vek, men temligen fast stäm-69

ma. »Det har redan länge varit gossens hemliga önskan att tjena sin konung, och då Eders Majestät håller honom den äran värd att kämpa för eder, så må han draga hädan med Gud!"

»O, min far! .... Ack, min mor!" stammade Fredrik alldeles hänryckt, i det han slöt de högt älskade föräldrarna i sina armar. »Med fröjd och med smärta tillika lemnar jag er, efter jag nu ser, att det är Guds vilja, som förer mig ut i stridernas hvimmel!"

Emedlertid hviskade konungen och Kleewitz med hvarandra, hvarpå den förre åter vände sig till den ännn oupplösta grupp, som föräldrar och son bildade.

»Låt det nu vara nog, god' vänner", sade han. »Vi måste draga vidare, fader Hammer, och hans son får icke uteblifva. För gossens tappra och kloka beteende i dag har jag utnämnt honom till Premierlöjtnant, och den gamle Kleewitz här vill ha honom till sin Adjutant. Om han alltid skickar sig så bra som i dag, Löjtnant Hammer, så kommer han att göra lycka, ty i mig och den gamle Kleewitz har han ett par välvilliga gynnare."

Föräldrarne såväl som Fredrik föllo till konungens fötter och framstammade sin tacksägelse, men den gamle morbrodren aftorkade en tår ur70

de gråa mustascherna och mumlade missnöjdt: »Dunder och blixt! Det här kan jag ändå inte ha!"

»Hvad år det då han ogillar, han, gamla gråskägg?" frågade konungen, som hört hans ord. »Vill han inte, att hans systerson, som han undervisat så väl, skall följa med mig i fält?"

»Bevare mig Gud, Eders Majestät! Just det var min lifliga önskan. Men att jag, gamle krympling, icke mer kan låta skjuta ihjäl mig för min konung, — dunder och blixt! — Det grämer mig i själen. Men det fördömda träbenet är skuld dertill, och ingenting annat, Eders Majestät!"

»Tig med den saken, han", svarade konungen barskt, men med en godhetsfull blick, »han har redligen uppfyllt sin pligt mot fäderneslandet. Jag känner nog igen honom, underofficer Conrad Wallan. Sitt ben förlorade han i slaget vid Soor, der mina Preussare fäkta de så tappert. Han var alltid en af de främsta, när det bar af mot fienden. Jag har icke glömt honom. Han får sin pension och kan lefva på den; men här har han särskildt någonting till minne af den gamle Eritz; det skall han ha för pojken der, som ban har gjort så klok och duktig; hans elev har i dag vunnit drabbningen åt oss. Och nu, adjö med honom!"

Konungen hade dragit upp sitt ur utur fic-71

kan och tryckte det i handen på den gamla invaliden.

Den grånade krigaren stod der, blek och orörlig såsom en bild; endast hans bröst höjde och sänkte sig häftigt och förrådde, hvilken glädjestorm upprörde hans inre. Emedlertid drogo sig konungen och sviten tillika med Fredrik ur kammaren, stego åter till häst och sprängde sin väg med blixtens hastighet. Först när hofslagen endast hördes på afstånd, kom morbrodren sig åter före. „Dunder och blixt!" ropade han. „Vi-

vat!____ Lefve den gamle Fritz!---- Den som

ej med glädje låter skjuta ihjäl sig för honom, han är en usling!"

Mor Hammer låg vid sin gubbes bröst och gret, halft af glädje, halft af smärta. De loford hennes son fått från konungens egen mun förtjuste henne, på samma gång som det plötsliga afskedet sönderslet hennes hjerta. Men fader Hammer och hennes bror förstodo att snart lugna henne. Dock fann hon den bästa trösten uti att innesluta sig för sig sjelf för att höja sina tankar till Gud och att i den Allsmäktiges beskydd anbefalla det käresta hon egde på jorden. Hon såg nu Guds finger i hela den tilldragelse, hvilken likasom en stormvind bortförde hennes son ur huset, och hennes förtröstan på den Högstes82

ledning till en god utgång var så stor och orubblig, att hon snart gaf sig tillfreds och fann sig i sitt öde.

Fader Hammer tänkte såsom hon. Konungens ord hade öfvertygat honom, att Fredrik na var på sin rätta plats, och bättre önskade sig ej den förståndiga gubben. »Herren har tagit honom ifrån oss", sade han, »Herren skall ock beskydda honom och återföra honom i våra armar."

Men ingen i hela huset var dock lyckligare än den gamle Conrad; han kunde sägas vara i sjunde himlen. Konungens gåfva gjorde honom mer glädje än han kunde uttala, och att hans Fritz likväl slutligen blifvit soldat och till på köpet officer redan i första taget, det gjorde honom alldeles hänryckt. »Yänta mig!" sade han, »så sannt jag heter Conrad, blir icke den pojken general, innan kriget slutas! Den, på hvilken konungens öga hvilar med välbehag, den gör lycka, antingen han vill eller icke. God' vänner, det här var en skön dag för oss alla samt

och synnerligen !"

»Ja, var det så!" instämde fader Hammer med gljädjestrålande uppsyn, och äfven gumman nickade bifall, ty hon hoppades, att Gud skulle leda allt till en god utgång.73

FI.

Freden i Hubertsburg gjorde ett önskvärdt slut på det sjuåriga krigets lidande. Den gamle Fritz återvände till sin hufvudstad, och med honom de generaler och officerare, som ej måste taga qvarter i aflägsna provinser. Hvad vår Fredrik Hammer beträffar, så hade den gamle mbr-brodrens spådom verkligen gått i fullbordan. Fredrik, på hvars bedrifter den store konungens öga hvilade, hade i sista fälttåget blifvit general, och hade verkligen genom sitt outtröttliga tjenstenit? sin oförskräckta tapperhet och.sin ofta bevisade klokhet och rådighet redligen förtjenat denna höga rang. När han med sin division hade intågat i Berlin, skänkte konungen honom ett stort, präktigt hus, fullständigt inredt och möbleradt, éch sade skämtande, att nu finge det ej länge fattas en fru generalska för att också vackert hålla alltsammans i ordning och skick.

„Ber om ursäkt, Eders Majestät", svarade Fredrik, „äfven en nngkarl måste veta att hjelpa sig fram. Om Eders Majestät ville göra mig den nåden att en dag i nästa vecka äta middag hos mig, så skulle det nog" visa sig, om jag ej reder mig temligen bra."74

"Godt, general Hammer", sade konungen, "jag mottager hans bjudning. Men", tillade ban skämtande, "akta sig bara, att jag inte finner Dågou anledning till missnöje!"

Lycklig genom konungens nåd ocb nedlåtenhet, skyndade generalen bem, underrättade sin kock om bvad som förestod, ocb lade honom på hjertat att nppbjvda all sin förmåga Tör att hålla konnngen vid godt lynne. Kocken lofvade att göra sitt bästa, ocb dagen före gästabudet Ilade geueraleus betjenter omkring i staden för att till taffelu inbjuda dem af hans krigskamrater, som kunde anses värdiga den äran att spisa i konungens sällskap. Eburn dessa nästan allesamman voro tappra och redliga män, befunno sig dock bland dem åtskilliga, som sågo den uu-ga generalen öfver axeln ocb ej ville erkänua hans värde, blott derföre att ban var af låg härkomst ocb icke, såsom de, af gammal adlig börd. Detta visste Fredrik Hammer ganska väl, och äfven den skarpsynte konungen, hvars blick ej del ringaste plägade undgå, hade redan längesedan märkt detsamma. Mången gång talade ban derom, att det' ingalnnda var adelskapet, som gjorde någon till en bra karl, utan att tvärtom haus goda egenskaper voro de, som gårvo adeln sitt värde. Detta åhörde dessa herrar ganska artigt och uppuiärktsaint, ocb tycktes gilla hvarje konungens ord, men så snart han vände ryggen till, slogo de sina hufvuden tillsammans och menade, att adeln förblef ändå alltid adel, ocb att alla dygder I verlden kunde ändå ej ersätta företrädet af en hög börd. Dervid kastade de i smyg hånfulla sidoblickar på den unga generalen Hammer, hvilken då stolt sträckte upp sig ocb tycktes sätta sig öfver de adliga herrarnes löjliga fördomar. Men t själ och hjerta förargade de? honom likväl, att man så alldeles glömde alla haus goda egeuskaper, endast och alle»75

nast derföre, àtt ban icke alltifrån vaggan råkat få det lilla ordet von framför sitt namn.

De der böguiodiga herrarne skulle säkert hafva afslagit den ofrälse generalens inbjudning, om de ej i rattan tid fått veta, att konungen sjelf ärnuade göra den nnga generalen den äran. Så tröstade de sig då med den tanken, att bvad som kuude passa konungen, måste väl ej heller kunna genera dem, ocb mangrannt infunno de sig på utsatt tid i den Haminerska praktvåningen. Generalen var mot alla en vänlig ocb förekommande värd, ocb sökte på bästa sätt underhålla konversationen, tilldess konungen kom. Vördsamt skyndade han denne till mötes, tackade honom för den böga äran af hans besök ocb införde honom i den sal, der de öfriga gàsterne, alla 1 stor statsuni-form, afbidade konungens ankomst. Den gamle Fritz nickade vänligt åt de tappra krigarne ocb sade skämtande: "Det gläder mig, mina herrar, att flnna er alla församlade bär. Det skall nu äter vankas en batalj, men denna gång titan all fara; ty vapnen komma endast att riktas inot fiender, som ej kunna försvara sig. Till verket då! Om ni behagar."

Herrarne bugade sig djupt, dörrarne till matsalen slo-gos upp, ocb man gick att sätta sig till bords. Konungen intog natnrligtvis hedersplatsen, ocb bredvid bonum måste värden och en annan rältberre sitta, som den store

Fredrik satte mycket värde på. De nästföljande platserna intogos någorlunda efter raug ocb värdighet, men för öfrigt slog man sig ned hnru det föll sig.

"Han har gjort sin sak rätt bra, General Hammer", sade kounngen leende, i det bau kastade sina blickar öfver den väl arrangerade talfeln. "Jag tror minsann att ban skulle duga lika bra till maitre de plaisir som till general; dock vure deri ej någon synnerlig merit", tillade76

konungen med eftertryck, "ty Ibland mina adliga junkrar passar nästan hvar ocb en dertill, fastän han i all sin dar ej skulle kunna bli general, om vi också flnsre et) trettioårigt krig igen. Ja, mina berrar, såsom J alla veten, har det sig ej så lätt med att bli general, och derföre bar jag också all respekt för vår värd, som endast genom egna meriter har svingat sig npp så högt."

Månget öga blickade förläget ned på tallriken, då hjeltekonungen så högt förkunnade den unga krigarens lof, och en och annan ångrade tiil och med att alltid med ett visst förakt hafva sett ned på generalen. Men konnugen, som ganska väl märkte den allmänna förlägenheten och fullkomligt hade uppnått ändamålet med sina anmärkningar, begynte nu straxt tala om andra saker, och snart var man i full fart med att 1 minnet återkalla det nyss afslntade krigets vigtigare händelser, hvarnti något hvar af de församlade tappre hade varit agerade personer.

Just när samtalet var som lifligast, fick man höra från yttre rummet några högljudda röster. Konungen lyssnade, och naturligtvis äfven alla de öfriga. Det lät, sora om någon enträget fordrade att bli insläppt, hvilket be-tjenterna tycktes lifligt sätta sig emot.

"Dunder och blixt!" hörde man nu ropas af en djnp basstämma, ej olik en aflägsen åskas mnllrande, "kan ni då inte begripa, edra tallrikslickare, att vi nödvändigt måste in. Herr Generalen har ju bjudit oss, och ban lär väl inte vilja, att hans gäster, belst sådana gäster som vi, skola stadna utanför dörren!" ,

"Gud 1 himmelen! Eders Majestät"', sade nu general Hammer till konungen så högt, att alla kunde höra det, "det är min gamla morbror, Sergeant Wallan, ocb helt visst har han mina föräldrar t sällskap!"

Konnugen såg på sin bordsgranne, som af djup, Inre77

rörelse blef än blek, än röd samt darrade i bela kroppen, han som aldrig hade darrat inför den helaste fiendtliga kanoneld. "Fägnar mig rätt mycket, att de äro här", sade Fredrik den Store, "och sådaua der kära gäster lara väl också vara houom sjelf välkomna. Genera sig icke för inin skull, ntau gör i sin sak, huru honom lyster!"

"Ack, Gud! Om Eders Majestät verkligen tillåter", stammade Fredrik Hammer, "jag kan sannerligen icke låta mina gamla föräldrar längre stå utanför dörren."

"Nå, så låt släppa iu dfiin då", sade konuugen och fästade dervid en skarp blick på de församlade gästerna, af hvilka somliga ej kunde afbålla sig från ett spefullt liåuleeude.

1 ögoublicket sprang Fredrik upp af stolen, vinkade åt en betjent att införa de iiya gästerna och störtade dem till mötes med ett högt anskri ar glädje, då han I dem verkligen igeukände siua gamla föräldrar och sin morbror Conrad. Han flög sin mor om halsen, omfamnade under glädjetårar sin far och sin gamle morbroder, och tycktes under ett par miouter alldeles glömma bort, hvilken hög person ban hade till gäst i sitt hus. Alorbrodren måste slutligen erinra honom derom; ty ärven föräldrarne tänkte 1 sitt glädjerus ej på någonting annat äu deras dyre, älskade son, hvilken Gud så nådigt hade beskyddat i alla krigets faror.

Fredrik kastade nu en förlägen blick på siua ännu alltjemnt hånleeiide gäster, men fattade derpå ett hastigt beslut, tog en af föräldrarne i hvardera handen, ledde dem fram till konungen, som med synbar rörelse hade åskådat deras återseende, ocb kastade sig till hans fötter. / "Eders Majestät!" stammade han, under det ännu en glädjetår tillrade utför hans kiud, "detta àr min far, och78

detta min mor, dem jag så bögt älskar, — värdes förlåta, att det glada återseendet kom mig att glömma. . . ."

Konungen steg upp, och förvånade blickade de församlade, förnäma gästerne på honom. "General Hammer", sade han högtidligt, "endast för Gnd, icke för menniskur, Mr man knàfalla, stig derföre npp! Han behöfver för

ingen del ursäkta sig. Han har beredt oss en stor glädje, ocb vi tacka honom derför. (sin nuvarande glans har han ej förgätit sin fordna fattigdom ocb ringhet; han Skämmes ej vid sina arma föräldrar, som 1 hans barndom födt och vårdat honom samt genom lära ocb föredöme förberedt honom till hvad han nu är. Den som hedrar fader och moder så, som han gjort, honom har Herren kär. Här, mina herrar", fortfor konungen, vändande sig till de med stjernor ocb ordensband betäckta gästerna, "skåden hit med aktning och vördnad! .... Detta är det föräldrapar, soto skänkt den Preussiska arméen, hvilkens chef jag har äran vara, en af dess bästa generaler. För en sådan skänk tillhör det oss att vara tacksamma, och af honom, General Hammer, fordrar jag den äran, att ban nu låter sina föräldrar ocb sin gamla, tappra frände sitta titi bords vid min sida."

Den unga generalens förtjusning vid dessa i sanning kungliga ord af hans böga beherskare låter sig ej med ord beskrifvas. Äfven de gamla föräldrarne voro utom sig, och Conrad (Vallan nästan qvärdes af glädjetårar. "Blixt ocb dnnder!" sade ban slutligen, "jag kan gräma mig till döds öfver, att jag ej b|ifvit ibjälskjuten rör en sådan konung!"

"Bättre som bättre är, gamle krigsbuss!"} svarade konungen skrattande, "vi kunna ju antaga det såsom redan skedt. Men nn måste ban sitta ned här och berätta oss79

en smula, born han burit sig åt att uppfostra sin systerson till en så duktig soldat!"

Vår Fredriks föräldrar hade redan lagit plats vid konungens högra och venstra sida, och äfven den gamle Conrad måste un slå sig ner helt nära honom. Det tog sig rätt eget nt, att se dessa så enkelt klädda menniskor bland de förnäma granna, af gnid och silfver skimrande militärerna, och det enfaldiga landtfolket sjelft tycktes alltför tryckande känna den stora olikheten. Alen konnn-gens vänlighet förtog sn?rt detta obehag, och det dröjde ej länge, förrän de språkade lika öppet och förståndigt, som om de sntit hemma vid sitt simpla ekbord. Konungen åhörde dem med synnerlig förnöjelse, och äfven de förnäma herrarne började slutligen inse och känna, att de icke behöfde blygas för att sitta vid samma bord med dessa menniskor, hvilkas förnämsta prydnad bestod i deras oskrymtade kärlek till konung och fosterland, deras stränga redlighet, deras djupa och innerliga gudsfruktan. Nu hånlog ingen tner af dem, utan hvar och en kände eu förökad och sann högaktning för denna son, som ej allenast icke förnekade sina fattiga, men hederliga föräldrar, utan äfven, trotsande hvarje fördom, öppet bevisade dera all möjlig vördnad och kärlek.

Slutligen uppsteg konungen från bordet och redde sig till alt gå. Men innan han aflägsnade sig, vände han sig ànnn en gång till Fredriks anhöriga och sade hjertligt: "Så mycket ni vet, att ni inte får lemna Berlin utan att hafva helsat på eder gamle konnng! Jag skall bjuda er till mig, och skall anse det för en heder att en gång också få vara eder värd. Och han, general Hammer, han bör vara glad, att Gud gifvit honom ett tacksamt hjerta mot sina hedervärda föräldrar; hade han förnekat dem, så hade han ej längre förblifvit min vän. Och J, mina herrar",80

tillade ban, vändande sig (ill de förnäma gästerna, "J kunneu från detta gästabud föra ined eder hem en god lärdom, hvilken vår general Hammer redligen har följt: Du skall hedra din fader och moder, på det dig må väl gå här på jorden! Detta bud har generalen aldrig förglömt, och ni ser, att det på honom gått fullkomligt i fullbordan. Han har hedrat fader och moder i all sin' dar, och välgång har, såsom vi förut sett och se äfven i dag, ganska riktigt icke uteblifvit. Adjö, mina herrar!"

Konungen försvann, och ett högt jublande lefverop skallade efter honom. Den gamle Conrad skrek som hög-Ijnddast, ocb uppriktigare än han instämde väl ingeu. Äfven de öfriga gästérne aflägsnade sig nu och lemnade Fredrik allena med sina kära anförvandter. Då begynte glädjen och omfamningarne på ny räkning, och un först kom det riktigt i gång med förfrågningar och berättelser å ömse sidor; men hvad de hade att berätta för hvarandra, det måste hvar ocb en sjelf tänka sig, ty vår historia är nu slut. Vi tillägga blott, att Fredrik icke mer släppte ifrån sig sina föräldrar ocb siu morbror, ntan att de ännu i många år tillbragte ett rätt gladt och lyckligt lif tillsainmans. Konungens aldrig trytande nåd lyste som po sol i de öfversäila menniskornas krets, oeh aldrig glömde Fredrik det heliga budet: "Du skall hedra din fader och din moder, på det dig må väl gå, och du må länge lefva här på jorden."

Följ hans exempel, käre läsare, ocb du skall bli lika lycklig som han!Pris75öre.

i i